

๘๗/ ๓๔
๙ ๖ ๑ ๗ ๐
๗ ๒

การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนจริยธรรมโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรม
แบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิพนธ์ ศิริसान์

๓ ต.ค. ๒๕๓๙

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ธันวาคม ๒๕๓๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

166845

การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนจริยธรรมโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรม
แบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

บทคัดย่อ

ของ

นิพนธ์ ศิริसानนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ธันวาคม 2530

๑๐๑

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนจริยธรรมโดยใช้หนังสือการ์ตูน
สอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรและการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนชุมชน ๓
บ้านเนินกุ่ม (ประชานุกูล) อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๐
จำนวน ๖๐ คน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มละ ๒๐ คน แล้วจัดเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม กลุ่มควบคุม
๑ กลุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่ายทุกกรณี กลุ่มทดลอง ก. เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบ
เบญจฉัตร กลุ่มทดลอง ข. เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตร และกลุ่มควบคุม เรียนโดย
ใช้ครูสอนปกติ แต่ละกลุ่มใช้เวลา ๓ วัน วันละ ๑ เรื่อง เรื่องละ ๔๐ นาที หลังจากการสอนครบทั้ง
๓ เรื่อง ของแต่ละกลุ่มแล้วทดสอบทันที โดยใช้แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมและพฤติกรรม
เชิงจริยธรรม ใช้เวลาในการทดสอบทั้งสิ้น ๓๕ นาที แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์
หาความแตกต่างด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ และค่าความแตกต่างของ
รายละเอียดระหว่างคู่ตามวิธีการของ นิวแมน-คูลล์

ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรมีทัศนคติเชิงจริยธรรม
และเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.๐๕

๒. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและ
เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.๐๕

๓. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้
หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF RESULTS IN MORAL INSTRUCTION THROUGH
COMIC BOOKS AND AN INSTRUCTOR USING THE METHOD OF FIVE
FORMAL STEPS OF PANJAKHANTHA AND
THE CONVENTIONAL METHOD

AN ABSTRACT

BY

NIPON SIRISANT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

December 1987

The purpose of this study was to compare the results of moral learning from Panjakhantha comic book, Panjakhantha method of instruction and the conventional method of instruction.

The sample of the experiment comprised 60 Prathomsuksa 5 students randomly selected from Ohumchon 3 Ban Nernkum (Prachanukool) School at Amphur Bang Kratum in Pitsanuloke during the second semester of the academic year 1987. This sample was then divided into 2 experimental groups and one control group by simple randomization. The experimental group A learned from Panjakhantha comic book, the experimental group B from Panjakhantha method of instruction, and the control group by conventional method of instruction. The instruction took 3 days for each group, a lesson perday, 40 minutes each. After all lessons were over, the groups were immediately given the tests on moral values as well as moral reasoning. The tests took 35 minutes altogether. The scores then were analyzed as to their differences using a One-Way Analysis of Variance. The Newman-Kuels method was also used for the test for the significance of the difference.

The results showed as follows :

1. The moral values and moral reasoning of the Panjakhantha comic book group were significantly higher than those of the conventional group at the .05 level.
2. The moral values and moral reasoning of the Panjakhantha method group were significantly higher than those of the conventional group at the .05 level.
3. The moral values and moral reasoning of the Panjakhantha comic book group and the Panjakhantha method group did not significantly differ.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและการแนะนำอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.เปรี๊ญ ภูมิท ประธานกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ อาจารย์สับหวัง
ศุรุรัตน์ กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ่องอาจ จิยะจันทร์
กรรมการสอบปากเปล่า เกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้
ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีราภรณ์ บุญส่ง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการ
ทางสถิติ

ขอขอบพระคุณอาจารย์อนุวัฒน์ ทั้งสมบูรณ์ ที่อนุญาตให้ใช้แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์
ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ คณะครู อาจารย์และนักเรียน โรงเรียนชุมชน 3 บ้านเนินกุ่ม
(ประชานุกูล) ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณศิริลักษณ์ สีนพัฒนานุกูล ที่ให้ความช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือและ
เก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ คุณนักรินทร์ เหมกิตติวัฒน์ คุณอนันต์ผ พิรมล และคุณวิยะดา บัวเผื่อน
ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องกราบบูชาพระคุณ
พ่อ แม่ และครู อาจารย์ ที่เป็นกำลังใจและส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา และขอบคุณ
อาจารย์จุฑาทิพย์ ศิริสันธ์ อาจารย์วินัย พุกเส็ง อาจารย์ดวงสิริ พุกเส็ง ที่ให้การสนับสนุน
จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

นิพนธ์ ศิริสันธ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
✓	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	9
	ความหมายของจริยธรรม	9
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	11
	วิธีสอนและวิธีเสริมสร้างจริยธรรมแบบต่าง ๆ	13
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนจริยธรรม	26
✓	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน	31
	✓ความหมายของการ์ตูน	31
	✓ประเภทของการ์ตูน	32
	✓คุณค่าของการ์ตูนที่มีต่อการเรียนการสอน	33
	✓การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อการสอน	34
	✓การศึกษาทดลองในแนวพัฒนาคุณภาพหนังสือการ์ตูน	36
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	37
✓ 3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	39

การดำเนินการทดลอง	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	51
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	51
กลุ่มตัวอย่าง	51
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	52
การดำเนินการทดลอง	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	53
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	66

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	12
2 คำสัทธิพื้นฐานคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูน สอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอน ปกติ	44
3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น และการสอนปกติ	45
4 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น และการสอนปกติ	46
5 คำสัทธิพื้นฐานคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูน สอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอน ปกติ	47
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียน โดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบ เบญจชั้นและการสอนปกติ	48
7 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียน โดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบ เบญจชั้นและการสอนปกติ	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสอนจริยธรรมเป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดความตื่นตัวในจิตใจของผู้เรียน เพื่อให้จิตใจของเขาเหล่านั้นเป็นจิตใจที่มีศีลธรรม มีคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม การสอนจริยธรรมจึงเป็นการพัฒนาจิตใจหรือความรู้ลึกมากกว่าความรู้ทางด้านสมองและมือ หรือให้ตระหนักในความรับผิดชอบชั่วดีกับจิตใจของตัวเองอย่างแท้จริง (เปรื่อง ภูมิ 2528 : 41)

ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 7) ได้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะการสอนจริยศึกษาไว้ 2 ข้อคือ

1. ให้สามารถควบคุม กาย วาจา ใจ ให้อยู่ในขอบเขตที่ดีงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
2. ให้สามารถรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและปฏิบัติตนเป็นนิสัย

จากจุดประสงค์ทั้ง 2 ข้อนี้จึงเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ในหลักสูตร

แต่การสอนจริยธรรม ปัจจุบันไม่มีใครบรรลุจุดประสงค์ เป็นเพราะว่าผู้สอนมิได้สอนจริยศึกษา แต่กลับไปสอนอ่านไทย โดยใช้เนื้อหาของจริยศึกษาแทนที่จะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าใจ เลื่อมใส และปฏิบัติจริง โดยติดตามผลการปฏิบัติด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 10) ด้วยเหตุนี้จึงได้มีผู้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรมในรูปแบบของจริยศึกษา จะเพ่งเล็งกิจกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติของผู้เรียนมากขึ้น การสอนจะไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะการบรรยาย และถามตอบ แต่จะเน้นการแสดงบทบาทสมมุติการสร้างสถานการณ์จำลอง การใช้กระบวนการกลุ่ม สัมพันธ์ การตั้งปัญหา อภิปรายและแก้ปัญหา (สุมน อมรวิวัฒน์ 2523 : 24) ซึ่งการปลูกฝังจริยธรรมควรให้สอดคล้องกับชีวิตส่วนตัวและชีวิตทางสังคม ควรเน้นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนและประโยชน์แก่สังคม (วิทย์ วิศุทเวทย์ 2523 : 28 พระราชวรมนู 2523 : 30)

และยังได้มีนักการศึกษาพยายามคิดค้นว่าหาวิธีการสอนจริยธรรมที่เหมาะสมและได้เสนอแนะไว้หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบแก้ปัญหา และการสอนแบบกิจกรรม (สุรวัช ศรีวัช 2521 : 45 - 46) การสอนโดยการใช้กลุ่มสัมพันธ์ (ทิศนา แชนนี 2522 : 228 - 231) การใช้ห้องทดลองทางสังคม (Social Lab) ให้นักเรียนมีโอกาสวิเคราะห์ปัญหาได้ทดลองปฏิบัติ (อานวย ทะพิงค์แก และชัยนธ์ วรรณะภูติ 2522 : 48) และการให้ความรู้ที่สูงขึ้น การใช้การแสดงบทบาทการใช้กลุ่มเพื่อให้เกิดการคล้อยตาม การให้ตัวแบบที่ดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 : 50 - 59) การสอนให้นักเรียนคิด สามารถแก้ปัญหาได้ สอนด้วยการให้เหตุผล อภิปรายเพื่อให้นักเรียนเกิดปัญหาโดยเน้นการปฏิบัติเป็นประจำ (วินัย เกษมเศรษฐ 2523 : 4 - 6 กมล สุคประเสริฐ 2523 : 33 กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 11 - 18) การใช้ข่าวเหตุการณ์ ให้นักเรียนตอบคำถาม จัดกลุ่มอภิปราย แสดงความคิดเห็น อิทธิพลกลุ่มจะชักจูงให้เกิดค่านิยมที่ถูกหรือเปลี่ยนค่านิยมที่มีมาตรฐานในทางที่ดี (เมธี บิลันชนานนท์ 2525 : 54 - 59 สงบ ลักษณะ 2523 : 6 - 7) รวมถึงการนำสื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนจริยธรรม (มาโนชญ์ ศอธวนิชย์ 2523 : 45) และวิธีสอนแบบเบญจชั้น (เปื้อง กุมุท 2528 : 41 - 45) :-

จะเห็นได้ว่าในการปลูกฝังจริยธรรมนั้นมีอยู่หลายวิธีและวิธีการมากมายหลายวิธีด้วยกัน สำหรับวิธีสอนที่ได้มีผู้เสนอแนะไว้ใหม่ และยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยคือ วิธีสอนแบบเบญจชั้น ลักษณะการสอนของวิธีเบญจชั้นนั้น เริ่มด้วยการเสนอสิ่งเร้าที่กระตุ้นหรือให้เกิดความรู้สึกละเอือนอารมณ์ เช่น ในรูปของการแสดงบทบาท ละคร การสร้างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ภาพข่าว ก่อน แล้วตามด้วยคำถามอีก 4 ชั้น ตามลำดับ เริ่มจากคำถามเพื่อให้เกิดการรับรู้เหตุการณ์หรือเรื่องราว คำถามเพื่อให้วิเคราะห์เหตุการณ์และสังเคราะห์ความรู้สึกเบื้องต้น คำถามเพื่อตัดสินความดีงามพร้อมทั้งเหตุผล คำถามเพื่อให้ผู้เรียนตอบค่านิยมจากใจของตนพร้อมทั้งเหตุผล

จากการที่มีผู้คิดค้นและเสนอแนะวิธีสอนจริยธรรมไว้หลายวิธีเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบเบญจชั้นแล้วจะเห็นว่าในด้านการสอนของแต่ละวิธี ส่วนใหญ่แล้วนั้นจะเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือการเสนอสิ่งเร้าให้กับผู้เรียนก่อน เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การสร้าง

สถานการณ์จำลอง การใช้ภาพขาวเหตุการณ์ ซึ่งจะตรงกับขั้นแรกของวิธีสอนแบบเบญจชั้นคือ ขั้นการเสนอสิ่งเร้า แต่ในการตั้งปัญหาเพื่อการอภิปรายนั้นไม่ได้กำหนดเป็นขั้นตอน ปัญหาใดก่อนหลัง ขึ้นอยู่กับผู้สอนจะยกคำถามหรือตั้งปัญหาให้อภิปราย ส่วนคำถามทั้ง 4 ชั้น ของวิธีสอนแบบเบญจชั้น นั้นก็คือคำถามเพื่อการอภิปรายเหมือนกัน แต่มีลำดับความต่อเนื่องที่จะจูงใจให้ผู้เรียนเข้าสู่ทิศทางการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่แน่นอนตามลำดับ

และเื่อนำขั้นการสอนของวิธีสอนแบบเบญจชั้นมาเทียบกับขั้นการสอนด้านความรู้ลึกของ บลูม (Bloom) แล้วจะมีลักษณะกล่าวคือ

ลำดับขั้นการสอนด้านความรู้ลึกของบลูม (Bloom) นั้น จะมีขั้นของการปลูกฝัง 5 ขั้น ใหญ่ ๆ และมีลำดับที่ต่อเนื่องกันเริ่มจาก

1. ขั้นการรับรู้
2. ขั้นตอบสนอง
3. ขั้นเห็นคุณค่า
4. ขั้นจัดระบบ
5. ขั้นเกิดจินตนิย

ในแต่ละขั้นจะต้องหาวิธีว่าจะทำอย่างไร ผู้สอนจะปฏิบัติในแต่ละชั้นอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียน เกิดความรู้ลึกขึ้นในแต่ละขั้นนั้น ๆ (วัลลภ กันทรพิทย์ 2527 : 42 - 53 อ้างอิงมาจาก Bloom)

และขั้นการสอนของวิธีสอนแบบเบญจชั้นนั้นก็มี 5 ชั้น เรียงลำดับคือ

1. ขั้นเสนอสิ่งเร้า
2. ขั้นใช้คำถามเพื่อการรับรู้
3. ขั้นใช้คำถามเพื่อวิเคราะห์เหตุผลและสังเคราะห์ความรู้ลึกเบื้องต้น
4. ขั้นใช้คำถามเพื่อตัดสินความถี่าม
5. ขั้นใช้คำถามหยั่งใจตนเอง (เปรื่อง กุมุท 2528 : 41 - 45)

เมื่อพิจารณาตามลำดับขั้นการสอนของทั้ง 2 วิธี แล้วจะคล้ายกัน เป้าหมายอันเดียวกัน คือมุ่งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม สุนทรียภาพ ความซาบซึ้ง รสนิยม และเจตนาดี อันถึงงาม ซึ่งเป็น

เรื่องของความรู้สึกทางจิตใจ ใ้กับผู้เรียนจนถึงขั้นสูงสุดคือ ขั้นก่อให้เกิดอุปนิสัย หรือคุณธรรมฝังใจ เหมือนกัน โดยที่วิธีสอนแบบเบญจชั้นจะมีวิธีการกระทำในแต่ละขั้นที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางจริยธรรมใดจริยธรรมหนึ่งด้วยการจัดเสนอและควบคุมสิ่งเร้าใ้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการรับรู้ใ้ถูกของทางอย่างแท้จริง และตามด้วยการใช้คำถาม แนะนำแนวทางใ้ผู้เรียนคิด พิจารณาเห็นธรรมตามไปตามลำดับขั้นที่สอดคล้องกับขั้นการเกิดความรู้สึกของบลูม (Bloom) ด้วย

จากคุณลักษณะการสอนของวิธีสอนแบบเบญจชั้น ที่แตกต่างจากการสอนแบบต่าง ๆ อีกทั้งยังมีลำดับขั้นการสอนอย่างต่อเนื่องที่จะนำเข้าสู่คุณธรรมที่มีรูปแบบที่แน่นอนเป็นธรรมชาติ คือเริ่มจากรูป (ขั้นแรก) ไปเป็นนาม (อีก 4 ขั้น ตามลำดับ) เข้ากับคุณสมบัติการสร้างค่านิยมหรือคุณธรรม และยังมีวิธีการที่จะทำให้เกิดความรู้สึกทางจริยธรรมที่สอดคล้องกับขั้นของบลูม (Bloom) ด้วยแล้ว จึงนับใ้ว่าเป็นวิธีสอนที่น่าสนใจ และน่าจะนำมาใช้สอนจริยธรรมใ้ได้วิธีหนึ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวิธีสอนแบบเบญจชั้นมาทดลองใช้ในการสอนจริยธรรมว่า จะใ้ผลแตกต่างกับการสอนปกติหรือไม่ สำหรับในขั้นที่ 1 ของวิธีสอนแบบเบญจชั้นคือ ขั้นเสนอสิ่งเร้านั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือการ์ตูนมีการผูกเนื้อเรื่องขึ้นมา มีโครงเรื่องที่ทำให้เกิดการคล้อยตาม มีตัวละครที่เจรจาสนทนาโต้ตอบกันตามบทตลอดเรื่อง และมีแกนของเรื่อง (Theme) รวมทั้งมีการบรรยายแทรกบางโอกาส (อรรถพงศ์ อันตะริกานนท์ 2528 : 11 - 12) ภาพการ์ตูนในหนังสือจะเป็นสิ่งเร้าความสนใจที่สำคัญในการเรียนการสอน (Sones. 1944 : 238) และช่วยเร้าความใ้ใจผู้อ่านใ้เป็นอย่างดี แม้นำเอาเรื่องราวที่ยากและเป็นนามธรรมมาก ๆ มาเขียนเป็นการ์ตูนก็จะสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ (ประสงค์ สุรสิทธิ์ 2515 : 3) ซึ่งเข้ากับคุณสมบัติสิ่งเร้าของวิธีสอนแบบเบญจชั้น จึงใ้ได้นำมาเป็นสื่อเพื่อเสนอเรื่องราวในขั้นนี้

แต่เนื่องจากสื่อหนังสือการ์ตูนนอกจากจะใ้เป็นสื่อเร้าอันมีประสิทธิภาพแล้วยังสามารถใ้เป็นแนวทางของกิจกรรมการเรียนการสอนใ้ได้อย่างกว้างขวางและคุ้มค่าอีกด้วย นอกจากนี้การ์ตูนยังช่วยใ้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนใ้เป็นอย่างดี (สมัคร ผลจำรูญ 2522 : 4) และถ้านำไปใ้ร่วมกับวิธีสอนอย่างถูกต้องแล้วหนังสือการ์ตูนจะเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่ทรงประสิทธิภาพ (Wittich and Schuller. 1968 : 169) ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดคือไปใ้กว่า หากเราใ้ได้นำคุณลักษณะของวิธีสอนแบบเบญจชั้นและข้อดีของสื่อหนังสือการ์ตูนมา

ผนวกเข้าด้วยกัน จัดทำเป็นหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรเพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการศึกษาอย่างหนึ่งแล้ว น่าจะทำให้มีบทบาทต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรดังกล่าวจะมีคุณลักษณะและข้อดีที่ประกอบขึ้นจากคุณลักษณะและข้อดีของวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรกับหนังสือการทูล กล่าวคือ หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรจะเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วช้าต่างกันตามความแตกต่างของบุคคล ซึ่งจะต่างกับการใช้ครูสอน นอกจากนี้ หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรยังสามารถแบ่งเบาภาระครูได้ด้วย เพราะการเรียนจากหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรเป็นการเรียนด้วยตนเองหรือสื่อสารสำเร็จรูป

ดังนั้นหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรดังกล่าวน่าจะเป็นเครื่องมือทางการศึกษาอีกชิ้นหนึ่งได้ หากได้รับการพิสูจน์ว่า หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรมีประสิทธิภาพในการสอนจริยธรรมได้

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจว่า การสร้างหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตร โดยให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองไปทีละชั้น กับการให้นักเรียนเรียนจากวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรโดยใช้ครูสอน แบบใดจะส่งผลการเรียนได้ดีกว่ากัน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรและการสอนปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรและการสอนปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการนำวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตร รวมถึงการผลิตหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตรไปใช้ในการเรียนการสอนจริยศึกษาได้เป็นอย่างดี และเป็นแนวทางในการสอนจริยธรรมด้านอื่น ๆ ในรูปแบบนี้ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชน 3 บ้านเนินกุ่ม (ประชานุกูล) อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 การสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น โดยใช้หนังสือการ์ตูน

2.1.2 การสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น โดยใช้ครูสอน

2.1.3 การสอนปกติ

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ทักษะคติเชิงจริยธรรม

2.2.2 เหตุผลเชิงจริยธรรม

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาของกิจกรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น หมายถึง การสอนจริยธรรมซึ่งมีลำดับชั้นการสอน 5 ชั้นดังนี้

1.1 ชั้นกำหนดและเสนอสิ่งเรา

1.2 ชั้นการใช้คำถามเพื่อการรับรู้ คือ

– "เกิดเรื่องอะไรขึ้นบ้าง" หรือ "เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร"

– "ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร"

1.3 ชั้นการใช้คำถามเพื่อวิเคราะห์เหตุกับผลและสังเคราะห์ความรู้สึกเบื้องต้นคือ

- "อะไรเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผล (ตามเรื่องที่เสนอ) เช่นนั้นขึ้น"
- "ถ้าไม่ต้องการให้เกิดผล (ตามเรื่องที่เสนอ) เช่นนั้นควรจะทำเช่นใด

(เหตุ)"

- "เชอพัง (อ่าน, ดู, ลอง, ทำ, ชิม) แล้วรู้สึกอย่างไร?"

1.4 ขั้นการใช้คำถามเพื่อชักชวนความคืบงาม

- "(การกระทำเช่นนั้น) ดี หรือไม่ดี" ตามด้วย "ทำไมถึงว่าดี (หรือไม่ดี)"
- "(เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้) เป็นผลเสียหรือดีแก่คนอื่น หรือแก่เราเอง"

ตามด้วย "เพราะอะไร"

- "(สิ่งที่เกิดขึ้นนั้น) น่ารังเกียจ (หรือน่ายกย่อง)" ตามด้วย "ทำไมจึงน่ารังเกียจ (หรือน่ายกย่อง)"

- "สังคมจะเป็นเช่นไรถ้ามีคนทำแบบนี้"

1.5 ขั้นการใช้คำถามหยั่งใจตนเอง คือ

- "ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำเช่นนั้นหรือไม่" และ ตามด้วย "เพราะอะไร"
- "ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำอย่างไร" และตามด้วย "เพราะอะไร"

2. หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น หมายถึง หนังสือการทูลสอนจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งกำหนดเรื่องและสอนตามลำดับขั้นการสอนแบบเบญจชั้นครบทุกกระบวนการ

3. ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น หมายถึง การสอนจริยธรรม ซึ่งครูผู้สอนดำเนินการสอนตามขั้นการสอนแบบเบญจชั้นครบทุกกระบวนการ แต่ในขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นเสนอสิ่งเร้านั้นครูใช้หนังสือการทูลเช่นเดียวกับขั้นที่ 1 ของหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น

4. การสอนปกติ หมายถึง การสอนตามวิธีของแผนการสอนจริยศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

5. ทักษะคิดเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมนั้น มากน้อยเพียงใด ซึ่งวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบวัดความรู้สึกต่อคุณธรรมความซื่อสัตย์ ของ อนุวัจน์ กังสมบูรณ์ กองวิจัยและวางแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

6. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลที่นักเรียนใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ จากเนื้อหาความรู้สึกลึกซึ้ง คำตอบของนักเรียนเป็นการตัดสินใจและให้เหตุผลว่า ถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่องราว เขาควรตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร โดยใช้แบบทดสอบวัดการให้เหตุผล หรือเลือกตัดสินใจปฏิบัติในขณะที่มีสถานการณ์บังคับของ อนุวัจน์ ทั้งสมบูรณ์ กองวิจัยและวางแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

1. ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม (Morality) นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้แตกต่างกัน เช่น

ไอแซก (Eysench) ให้ความหมายของจริยธรรมหรือโมรธรรม ว่าเป็นผลสะท้อนจากการวางเงื่อนไข (Conditioned Reflex) เช่น การหลีกเลี่ยงการกระทำเนื่องจากความวิตกกังวลว่าจะได้รับการลงโทษจากสังคม ทศณะนี้ใกล้เคียงกับ เบอร์โกวิท (Berkowitz) ที่กล่าวว่า จริยธรรมเป็นการประเมิณการกระทำ อันเป็นความเชื่อของสมาชิกในสังคม ตามที่กำหนดไว้ว่าถูกต้อง (Lickona. 1976 : 1 - 4 citing Berkowitz)

เพียเจต์ (Piaget. 1960 : 1) ให้ความเห็นไว้ว่า จริยธรรมเป็นลักษณะ ประสพการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจและอนามัยบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของการกระทำและสิทธิ

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) นักจิตวิทยาสังคมที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาทางจริยธรรม กล่าวถึงจริยธรรมว่า มีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิ และหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีไ้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน เป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการ เคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายความหมายด้วยกัน ดังนี้

กอ สวัสดิ์พานิชย์ (กอ สวัสดิ์พานิชย์ 2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรม คือ

ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่คำนึงเหมาะสม

กองแก้ว เจริญอักษร (กองแก้ว เจริญอักษร 2522 : 36) กล่าวว่า ผู้ที่มีจริยธรรม คือ มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริง

สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ (สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ อ้างอิงมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 : จร. 14) ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักวิชาการว่าเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Ethics หรือ Morality นั้นเอง คำไทยเคยใช้คำว่า ธรรมเนียม ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง กริยาที่ควร

ระวี ภาวิไล (ระวี ภาวิไล 2522 : 2) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าทั้งประสังคม

สาโรช บัวศรี ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมคือ แนวทางในการประพฤติ เพื่อยุติกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม (สาโรช บัวศรี 2522 : 13) ให้ความหมายว่า จริยธรรมเป็นความสำนึกที่บุคคลมีในเรื่องความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด ความยุติธรรม และไม่ยุติธรรม ลักษณะพฤติกรรมของคนเราที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่งในสองประเภทคือ ลักษณะที่สังคมต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น ๆ เป็นการกระทำที่สังคมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสม อีกประเภทหนึ่ง เป็นลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกของสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษพยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนมากจะรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องไม่สมควร

จากเอกสารที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จริยธรรมหมายถึง มาตรฐานความประพฤติและความดีงามของมนุษย์ ซึ่งมีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ส่วนลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 : 3 - 4)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อห้ามทางสังคม และศาสนา ว่าสิ่งใดควรกระทำและไม่ควรกระทำ ซึ่งสมาชิกในสังคมต้องการเรียนรู้
2. ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกชอบไม่ชอบลักษณะและพฤติกรรมบางอย่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกนั้น ๆ เข้าด้วยกัน

3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น หรือกเว้นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ค่านิยมในสังคมนั้น เช่น การโกงสิ่งของ การโกหก หลอกลวง การลักขโมย เป็นต้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการกระทำที่ดีหรือเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

4. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลเชิงจริยธรรมช่วยให้ทราบเหตุผลใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล เพราะจะเป็นเครื่องชี้ว่าพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ อยู่ในระดับใด เพราะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพวกเราที่กระทำอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน อาจมีเหตุผลเชิงจริยธรรมคนละอย่าง คนละระดับได้

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget) ได้เป็นผู้ริเริ่มศึกษาพัฒนาการของเด็ก และให้ความเห็นว่า มาตรฐานทางศีลธรรมเป็นการถ้อยนิมโนภาพ เจตคติ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจในตัวเด็กเป็นสำคัญ เพียเจต์ได้ทำการศึกษาจากการเล่นของเด็กแล้วนำมาเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางศีลธรรมโดยแบ่งเด็กเป็น 3 วัยดังนี้

1. วัย 1 – 3 ขวบ เป็นวัยก่อนศีลธรรม อย่าถามเรื่องศีลธรรมกับเด็ก
2. วัย 2 – 7 ขวบ เด็กจะยึดความเชื่อถือในการทำตามคำสั่งเข้าใจว่าการกระทำที่ดีคือทำแล้วไม่ถูกลงโทษ การทำความชั่วคือทำแล้วถูกลงโทษ
3. วัยสูงกว่า 7 ขวบ เป็นวัยที่เด็กมีจิตภาวะในเรื่องการทำความดี ความชั่ว เมื่อพบว่า กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม ทางบ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมแตกต่างกัน เด็กจะตัดสินใจเลือกเองโดยปรับเกณฑ์ทั้งหลายให้เข้ากัน

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์กได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยวิเคราะห์คำตอบเยาวชนอเมริกัน

อายุ 10 - 16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่ขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนบุคคล และกฎเกณฑ์ของกลุ่มสังคม โดยแบ่งจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น 3 ระดับ เรียงอายุตามของผู้ใช้เหตุผลนั้น ๆ ตามลำดับ ดังแสดงในการาง 1

ตาราง 1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกหลักการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) 2 - 7 ปี	1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconvention Level) 2 - 11 ปี การกระทำของเด็กในขั้นนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษและการแสวงหารางวัล
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) 7 - 10 ปี	เด็กถือว่าการที่คนอื่นกระทำตามที่เขาคต้องการนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่ากระทำนั้นจะขัดกับบุคคลอื่น ชอบแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน โดยมีให้เสียเปรียบกันด้วย
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้ใหญ่เห็นชอบ (Good-boy Orientation) 10 - 13 ปี	2. ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) 10 - 16 ปี เป็นระดับที่เด็กทำตามสังคม ประเพณี กฎหมาย ศาสนา โดยจะควบคุมความประพฤติจากการชื่นชมของสังคม การกระทำจะเป็นไป
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) 13 - 16 ปี	ภายใต้ผู้อื่นเห็นชอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเพื่อน ดังนั้นการเลียนแบบจึงมีมาก แม้ว่าแบบอย่างนั้นจะขัดกับสังคมก็ตาม ทบนาจึงตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนตามกฎหมาย

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) 16 ปีขึ้นไป ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience Orientation) วัยผู้ใหญ่	3. ระดับเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Level) 16 ปีขึ้นไป เด็กจะมีจริยธรรมในขั้นสูงสุด คือมีการกระทำที่แยกตนออกจากกฎเกณฑ์และความคาดหวังของผู้อื่นในการตัดสินใจจะตัดสินใจกระทำโดยคำนึงถึงตัวเองก่อนแล้วจึงตัดสินใจ โดยคำนึงถึงความสำคัญ และประโยชน์สูงสุดของสังคม ไปรุกรานสิทธิของคนอื่น มีความรู้สึกเป็นสากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน

(ดวงเคียน พันธุนาวิน 2522 : 42 - 43)

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทางจริยธรรมที่กล่าวมานั้น ในระดับชั้น ๆ บุคคลจะเห็นแก่ตัวแล้ว จึงค่อย ๆ ลดความเห็นแก่ตัวลงไปเป็นการเห็นแก่สังคม และไม่เห็นแก่ตัวเลยในที่สุด แต่บุคคลโดยทั่วไปมักจะพัฒนาถึงระดับสูงสุดนี้ไม่มากนัก

3. วิธีสอนและวิธีเสริมสร้างจริยธรรมแก่เด็ก ๆ

นักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้พยายามคิดกัน ศึกษา เพื่อหาวิธีการและได้เสนอแนะแนวทางเพื่อสอนจริยธรรมไว้มากมาย ดังเช่น

สุนน อมรวิวัฒน์ (สุนน อมรวิวัฒน์ 2513 : 197 - 125) ได้กล่าวถึงวิธีสอนจริยธรรมที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 11 - 16) พอสรุปได้ดังนี้

1. สอนโดยการบรรยายหรืออธิบาย ครูควรใช้ภาษาที่ง่าย ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ทุกครั้งที่สอน อุปกรณ์การสอนอาจมีได้ทั้งประเภท สัญลักษณ์ ข้าว หนังสือพิมพ์ เหตุการณ์และบุคคล

2. สอนโดยการตั้งปัญหา โดยครูและนักเรียนร่วมกันตั้งปัญหาที่สนใจอยากรู้อยากทราบ คำตอบเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน แล้วช่วยกันหาคำตอบซึ่งอาจจะแบ่งกลุ่มหาคำตอบหรือจะช่วยกัน หาคำตอบด้วยวิธีอื่น ๆ ก็ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ครู นักเรียน ตลอดจนเนื้อหา

3. สอนโดยการให้ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงหรือหาคำตอบเอง โดยการกำหนดหัวข้อให้นักเรียนค้นคว้ามหาคำตอบ หาข้อเท็จจริง อาจแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล แล้วให้ ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงนั้น ๆ

4. สอนโดยการไปสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ และผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนอาจารย์รวมไป ทั้งห้อง หรือแบ่งเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม

5. สอนโดยการสังเกต โดยให้นักเรียนสังเกตงานพิธีทางศาสนา ประเพณี นารายาท ทาง ๆ โดยให้นักเรียนไปร่วมงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน

6. สอนโดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

7. สอนโดยให้นักเรียนเล่าเรื่องและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

8. สอนโดยให้เรียงความปากเปล่าเรื่องที่เรียน

9. สอนโดยวิจารณ์ข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ และเกี่ยวข้องกับจริยธรรม

10. สอนโดยให้เขียนคำบรรยายประกอบภาพ

11. สอนโดยแสดงบทบาทประกอบเรื่อง หรือบทบาทสมมุติ

12. สอนโดยใช้บัตรคำฝึกการเขียนและอ่านคำยาก

13. สอนโดยใช้เพลงประกอบการเรียน หรือจริยธรรมจากเนื้อเพลง

14. สอนโดยให้ทำสรุปภาพหรือสรุปศัพท์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

15. สอนโดยเล่านิทานประกอบ

16. สอนโดยให้ฝึกภาคปฏิบัติ ปฏิบัติจริง เช่น นารายาทต่าง ๆ

ส่วนวิทย์ วิทยาศาสตร์ (วิทย์ วิทยาศาสตร์ 2523 : 26) เน้นการปลูกฝังจริยธรรม ควรให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประการคือ

1. ชีวิตทางกายภาพและชีวภาพ
2. ชีวิตทางสังคม
 - ก. ทางเศรษฐกิจ
 - ข. ทางการปกครอง
 - ค. ทางความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
3. ชีวิตส่วนตัว

พระราชวรณีย์ (พระราชวรณีย์ 2523 : 30) ได้กล่าวทำนองเดียวกับ
วิทย์ วิศทเวทย์ ว่าการสอนจริยศึกษาควรเน้นใน 2 ประการคือ

1. ประโยชน์แก่ตัวนักเรียน คือ แก่ชีวิตของเขา
 2. ประโยชน์ต่อสังคม เมื่อนักเรียนจบออกไปแล้ว เขาควรจะไปช่วยสังคมได้อีกด้วย
- จริยธรรมได้แก่ มารยมืองค์แปด มีสัมมาทิฐิ เป็นตัวแรกและเป็นตัวรากฐานสำคัญ รากฐานนี้
มีที่มา 2 ประการคือ
1. ถิถยานมิตร คือ ความมีมิตรดี มิตรที่ว่่าน้อาจจะเป็นพระพุทเจ้า ครู พ่อแม่ สิ่งแวดล้อม
ก็ได้

2. โยนิโสมนสิการ คือ ความรู้จักคิด

สำหรับสุรวัช ศรีวัช (สุรวัช ศรีวัช 2521 : 45 - 46) ได้เสนอวิธีสอน
อีกวิธีหนึ่งที่ได้กับวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนคือ ทำความเข้าใจปัญหาตั้งสมมุติฐานเพื่อแก้ปัญหา
ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงตามสมมุติฐาน ทดสอบ (สอบ) ข้อเท็จจริงและสรุปผลคือ

1. การสอนแบบสืบสวน-สอบสวน (Inquiry - Solving Approach) เน้น
เรื่องขบวนการ เด็กได้ค้นหาคำตอบโดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เกิดการสังเกต วิจาร์ณ สังเคราะห์
ประเมินผลและตัดสินใจ
2. การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem - Solving Approach) เน้นการจัด
ประสบการณ์ เชื้อญกับปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหา เด็กได้เนื้อหาสาระในความรู้พร้อมกับขบวนการไปค้วย
3. การสอนแบบกิจกรรม (Activity - Oriented Approach) โดยให้เด็ก
เข้าร่วมในกิจกรรม รู้ไ้ธรรมชาติของเด็ก เด็กได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น แบบสร้าง

ประสบการณ์ (Simulation) แบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) แบบกลุ่ม
สัมพันธ์ (Group Dynamics) ฯลฯ และศึกษา แชนมณี และคนอื่น ๆ (ทิศนา แชนมณี
และคนอื่น ๆ 2522 : 228 - 231) ได้เสนอการสอนจริยธรรมโดยการใช้กลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งมี 4
ระยะด้วยกันคือ

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Active Participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม
ในการทำกิจกรรมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมไว้ให้ ในขั้นนี้เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติ
ด้วยตนเองแล้วเขาจะเกิดส่วนร่วมทางกาย อารมณ์ ความรู้สึก รวมทั้งเกิดความเข้าใจ
ตนเองอันจะนำไปสู่การค้นพบ (discovery) สิ่งที่เราเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่สำคัญที่สุดคือ การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึง
สิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไรทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวม
สิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้และการมีส่วนร่วมทางกาย อารมณ์ ให้รวมกันเข้าเป็นจุดเดียว เพื่อให้ได้
แนวความคิด (Concept) หรือแก่นของเรื่องที่เรียนนั้น
3. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไป
อีกขั้นหนึ่ง คือสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนตามข้อ 2 มาใช้ในการแก้ปัญหาที่ประสบในชีวิตประจำวัน
ทั้งของตนเองและผู้อื่น คำถามที่ครูใช้ในขั้นนี้คือ "เพื่ออะไร" หรือ "เพื่อใคร" เป็นต้น
4. ขั้นประเมินผล (Evaluation)

อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรธนะภูติ (อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์
วรธนะภูติ 2522 : 48) ได้เสนอแนะการปรับปรุงการสอนจริยธรรมวิธีหนึ่งที่น่าจะได้ผลก็คือ
✓ "วิธีการใช้ห้องทดลองทางสังคม (Social Lab) เป็นวิธีการสอนที่ปลูกฝังพฤติกรรมทางจริยธรรม
แก่ผู้เรียน การสอนแบบนี้จำเป็นต้องละทิ้งวิธีการสอนแบบ "การสั่งสอน" ละทิ้งการสอนจริยธรรมแบบ
"Dead Ethics" ให้เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์ปัญหา ทดลองปฏิบัติและนำบทเรียน
มาวิเคราะห์ปัญหาอีกครั้ง การสอนเช่นนี้เป็นการสอนจริยธรรมที่เป็น "Living Ethics"
เป็นการถ่ายทอดค่านิยมทางจริยธรรมที่สามารถ "Transcend" ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้
ไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนไปแล้ว การสอนจะต้องมีโอกาสนักเรียนจะต้องนำ
ความสำนึกทางจริยธรรมไปปฏิบัติและจะกระทำเช่นนี้ได้ ก็ต้องอาศัยการประเมินผลเชิงพฤติกรรมด้วย

นอกจากนี้ คางเคียน พันธมนาวิน (คางเคียน พันธมนาวิน 2522 : 50 - 59) ยังได้กล่าวว่า การพัฒนาจริยธรรมนั้นทำได้หลายวิธีเช่น

1. การให้ความรู้ชั้นสูงขึ้น วิธีการฝึกฝนเด็กซึ่งใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำที่สามารถใช้เหตุผลในชั้นสูงขึ้นไปได้ เริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กตามทฤษฎีของเพียเจต์ นักจิตวิทยา ได้ใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ เพื่อให้เด็กได้ความรู้ชั้นสูงขึ้นกว่าที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลอันใหม่ เด็กจะนำความคิดเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งจากการเปรียบเทียบนี้ เด็กจะเกิดความรู้ที่ขัดแย้งกันหรือเกิดการไม่สมมูลทางความคิดขึ้น ความไม่สมมูลนี้จะ เป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตนเพื่อให้เกิดความสมมูลขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในชั้นสูงกว่าชั้นของตนได้
2. ให้แสดงบทบาท การให้แสดงบทบาทเป็นตัวละครในเรื่องที่มีปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม จะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กมีความผูกพันใกล้ชิดกับปัญหาของตัวเองในเรื่องเหมือนกับเป็นปัญหาของตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กมีความคิดกว้างขวางและเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่กับตนเอง
3. การใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนให้เกิดความคล้อยตาม การใช้อิทธิพลของเพื่อนที่แสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ๆ ไปได้โดยง่าย
4. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็นจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบให้เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองไว้วิธีหนึ่งนอกเหนือจากการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อน หรือการให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันเป็นเอกฉันท์ อันทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบเพื่อให้เกิดการเลียนแบบ เป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีการที่เด็กอยากทำตามโดยไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังถูกชักจูง ผลที่เกิดขึ้นกับตัวแบบและลักษณะของตัวแบบเป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมหรือไม่ ตัวแบบมีอิทธิพล ทำให้เด็กคล้อยตามได้มากก็คือ ตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่กว่าตนและ เป็นตัวแบบประเภทที่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจหรือน่าเลื่อมใสและเป็นตัวแบบที่เฝ้ากระทำพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณค่าสมบัติของผู้เลียนแบบด้วย การเลียนแบบนั้นสามารถจะใช้ในการส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติเชิงจริยธรรมได้

สำหรับวินัย เกษมเศรษฐ (วินัย เกษมเศรษฐ 2523 : 4 -6) ได้กล่าวถึงวิธีสอนทางจริยธรรมให้นักเรียนคิดเป็น โดยกล่าวว่า คิดเป็นมีได้หมายถึง เรียนเก่ง คิดเลขเก่ง แต่หมายความว่า สามารถคิดในสิ่งที่ไม่ได้สอนในโรงเรียน สามารถแก้ปัญหาได้ ฉะนั้นการส่งเสริมให้เด็กมีจริยธรรม จึงต้องผนวกปัญญาเข้าไปด้วย "ปัญญา" แปลงาย ๆ ว่า "ความเป็นเลิศ" คนมีปัญญา คือคนที่คิดเป็น พุทธศาสนา มีเรื่องทางปัญญาแทรกอยู่เกือบทุกหัวข้อธรรมะ ปัญญาทำให้คนอยู่รอด แก้ปัญหาได้ การสอนจริยธรรมไม่ควรสอนด้วยการบอก แต่สอนด้วยการให้เหตุผล อภิปรายเพื่อให้นักเรียนเกิดปัญญา กระบวนการเสริมสร้างจริยธรรมนั้นมีลำดับขั้นคือ

1. การเลือก เป็นขั้นตอนแรกจะต้องให้นักเรียนมีการเลือก สมมุติว่าจะส่งเสริมความซื่อสัตย์ จะต้องวิธีให้นักเรียนเลือกความซื่อสัตย์ ถ้าบอกว่าความซื่อสัตย์คืออะไรให้นักเรียนจดจำไว้ เชื่อว่าไม่ได้ผล จะต้องมีลักษณะนิสัยหลาย ๆ อย่างให้นักเรียนเลือก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเกียจคร้าน ความขี้เกียจ ความคดโกง เป็นต้น การสอนจริยธรรมไม่ควรสอนด้วยการบอก แต่สอนด้วยการให้เหตุผล อภิปรายให้เกิดปัญญา จะเห็นว่าความซื่อสัตย์นั้นดีแน่ จึงต้องสอนให้มีการไตร่ตรองให้มีการเลือกอย่างมีปัญญา อย่างอิสระ ให้ผู้เลือกตัดสินใจเอง
2. การทดสอบ เมื่อเลือกปฏิบัติแล้ว จะต้องถนอมทดสอบสิ่งที่เลือกและจะต้องกล่าวหาญในการแสดงออกในสิ่งที่เลือกด้วย
3. การปฏิบัติ ต้องลงมือปฏิบัติและต้องทำตลอดชีวิตให้เป็นกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีของ กมล สุคประเสริฐ (กมล สุคประเสริฐ 2523 : 33) ที่กล่าวว่า การสอนจริยธรรมควรเน้นในทางปฏิบัติเป็นประจำ การสอนต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและสภาพของห้องเรียน การใช้ศัพท์สูง ๆ ที่เป็นศัพท์เทคนิค เช่น คำว่า "ทักษะ" จะทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจ การปลูกฝังควรได้เริ่มจากการปลูกฝังให้นักเรียนรักตัวเอง รักเพื่อนและรักผู้อื่นในสังคมภายหลังการปลูกฝังความรับผิดชอบง่าย ๆ ก่อน เช่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเสียก่อน

ซึ่งเกี่ยวกับในเรื่องนี้ เมธี ปิณฑานนท์ (เมธี ปิณฑานนท์ 2525 : 54 - 59) ได้เสนอเทคนิคการสอนจริยศึกษาไว้หลายวิธี วิธีที่น่าสนใจได้แก่

1. การจัดกลุ่มศึกษาและแก้ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มและจัดเป็นคู่ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายศึกษา อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายศึกษาทางแก้ไข โดยกลุ่มจะพิจารณาร่วมกัน เช่น ฝ่ายศึกษาหาทั้งปัญหาว่า "เด็กผู้หญิงคนหนึ่งอยู่กับพ่อแม่ที่ยากจนและไม่สามารถส่งเสียให้เล่าเรียนต่อไปได้ พ่อแม่เป็นคนดี สุจริต ฝ่ายอาซึ่งมีความเป็นอยู่ดีแต่ทำไมหากินไม่สุจริตต้องการให้ไปอยู่กับคนเพราะสามารถส่งเสียให้เล่าเรียนได้ เด็กผู้หญิงคนนั้นควรจะตัดสินใจอย่างไร" นักเรียนจะช่วยกันคิด โดยมีครูคอยควบคุมวิธีแก้ไขปัญหาคือที่สุด จะได้จากการใช้ความคิดของคนส่วนใหญ่ในกลุ่ม เป็นการโน้มน้าวจิตใจเด็กให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมได้อย่างดีวิธีหนึ่ง ซึ่งเราเรียกว่า "การใช้อิทธิพลกลุ่มให้เกิดประโยชน์"

2. การใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์สอนจริยธรรม การสอนนี้ครูต้องเป็นผู้เก็บรวบรวมข่าวเหตุการณ์และเนื้อหาของข่าวนี้ แสดงให้เห็นผลของการประกอบกรรมดี กรรมเลว แล้วนำข่าวนั้นมาตั้งปัญหาให้นักเรียนอภิปราย ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และพิจารณาเหตุผลที่ถูกต้อง วิธีสอนวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักคิด มีเหตุผลและเข้าใจผลแห่งการกระทำได้ดียิ่งขึ้น และสงบลักษณะ (สงบ ลักษณะ 2523 : 6 - 7) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างเสริมคุณสมบัติจริยธรรมไว้ว่า ต้องประกอบด้วย

1. การให้ความรู้ความเข้าใจโดยเหตุผล ไม่ใช่เป็นเพียงการบอกหรือเล่าแต่อาจจะต้องชี้แนะแยกประเด็นของปัญหาให้เห็น วิเคราะห์ให้ถูกเป็นตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ค้นหาจนพบ สรุปเห็นกฎเกณฑ์ด้วยตัวของเขาเอง

2. การให้เห็นตัวแบบและเลียนแบบ มีอิทธิพลมาก นักจิตวิทยาวิจัยว่า ถ้าคนแบบเป็นผู้มีชื่อเสียง เป็นคนเก่ง และอยู่ในวัยเดียวกันกับนักเรียนจะเลียนแบบได้ดี

3. การได้รับประสบการณ์โดยตรง ในการได้ฝึกค้นและค้นพบ คำตอบด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติได้แสดงบทบาท เน้นการปฏิบัติ

4. การใช้ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ คืออิทธิพลของการปะทะสัมพันธ์ในกลุ่ม ทำให้เกิดการคล้อยตาม

5. การควบคุมสภาพแวดล้อม จัดสิ่งแวดล้อมที่เลวทรามแล้วสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นแทน การสอนนั้นก็ใช้วิธี

1. วิธีปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) โกรทาคีให้รางวัล ทำชั่วลงโทษ โดยยึดหลักว่า ผู้ทำดีได้รับรางวัลตอบแทน ก็จะทำพฤติกรรมนั้นอีก การจกัให้รางวัลมี 3 ระดับคือ

- 1.1 ปฐมนุญ ให้เป็นสิ่งของ
- 1.2 ทศยญญ ให้เป็นตัวแทน คะแนน สัญลักษณ์
- 1.3 ทางอ้อม ให้เป็นแบบอย่าง ยกย่อง ให้เกียรติ

2. วิธีสร้างความขัดแย้งทางเหตุผลกับจิตใจ (Cognitive-Affective Dissonant) เชื่อว่า ถ้าปัญญากับจิตใจสอดคล้องกับความเชื่อหรือการกระทำ สิ่งถูกต้องจึงงาม จะเกิดขึ้น เรียกว่า จริยธรรมเกิดขึ้น เช่น ชอบสูบบุหรี่ โดยคิดว่าดี แต่เมื่อผลเสียหายนมากก็เกิด ความขัดแย้งในสิ่งปฏิบัติขึ้นในใจ อาจเลิกพฤติกรรมนั้นได้

3. สร้างความกระจ่างชัดในค่านิยม (Value Clarification) ให้หลักของการอภิปรายแก้ปัญหา ยึดหลักว่า คนเราจะทำอะไรก็ตามจำเป็นต้องอาศัยค่านิยมเป็นตัวบ่งการ วิธีนี้มุ่งปลูกฝังค่านิยมให้ชัดเจน เพื่อสร้างเป็นจริยธรรมที่พึงปรารถนา โดยให้ปฏิบัติดังนี้

- 3.1 ให้ตอบคำถามว่า ภูมิใจในความเชื่อนี้หรือไม่
- 3.2 ท่านเคยบอกความเชื่อของท่านแก่ผู้อื่นหรือไม่
- 3.3 เลือกโดยวิธีพิจารณาผลที่ตามมา
- 3.4 เลือกด้วยตนเองอย่างอิสระ
- 3.5 เลือกความเชื่อจากความเชื่อหลาย ๆ อย่าง
- 3.6 เคยปฏิบัติ เคยเชื่อตามสิ่งที่เชื่อหรือไม่
- 3.7 เคยทำซ้ำ ๆ ในสิ่งที่เชื่อนี้

วิธีการที่ใช้คือ ให้ตอบคำถาม จักกลุ่มอภิปราย อิทธิพลกลุ่มจะชักจูงให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้อง หรือเปลี่ยนค่านิยมที่มีมาตรฐานในทางที่ดี อีกท่านหนึ่งคือ มาโนชัย คณชวินชัย (มาโนชัย คณชวินชัย 2523 : 45) ได้เสนอว่า วิธีสอนจริยศึกษามีใช่เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เหมือนอย่างพุทธศึกษา หรือพลศึกษา จำเป็นต้องที่จะต้องให้นำความรู้ที่ได้เรียนไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน การจะสอนให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องจริยศึกษานั้นไม่ยาก แต่การที่จะสอนให้นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติใช้ด้วยนั้นว่า เป็นสิ่งยากมาก เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ แม้แต่คนเป็นผู้ใหญ่และได้รับการศึกษาสูงเป็นจำนวนมาก

ยังประพฤติปฏิบัติซัดคือศีลธรรมอันดีงาม การสอนจริยศึกษาจะได้ผลอย่างจริงจังหรือสัมฤทธิ์ผล
ควรสอนตั้งแต่ยังเยาว์วัย โดยคำนึงถึงเนื้อหาและตัวอย่างให้เหมาะสมกับวัย โดยใช้สื่อการสอน
เช่น ภาพนิ่ง รูปภาพ การเล่านิทานที่มีคติเตือนใจ หรือการให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันที่ส่งเสริม
จริยธรรม เป็นต้น และ เปื้อง อนุท (เปื้อง อนุท 2528 : 41 - 45) ได้เสนอวิธีการสอน
จริยธรรมแบบเบญจชั้น ไว้อย่างนี้

แนวคิดความเป็นมา

วิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นนี้ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.เปื้อง อนุท เป็นผู้คิดค้น
ขึ้น เพื่อเสนอให้เป็นวิธีสอนเพื่อเข้าถึงแก่นลึกของความรู้สึก หรือจิตใจของผู้เรียนโดยตรง โดย
เอาแนวทางและลำดับขั้นมาจากการพิจารณาชั้นห้าหรือเบญจชั้น ซึ่งอันที่จริง เรื่องของเบญจชั้น
เป็นเรื่องของการยึดมั่น ถือมั่นในรูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ อันเป็นขั้นตอนของการ
ทำให้เกิดกิเลสขึ้นในจิตใจ หรือกมลสันดานของคน โดยเริ่มก่อตัวขึ้นที่ด่านแรก คือ รูป แล้วก็นำ
การรับรู้เข้าสู่จิตใจเป็นด่าน ๆ ไป มีการปรุงแต่งและฝังตัวเกาะอยู่ในจิตใจ เพิ่มขึ้นทุกขณะถ้าหาก
ไม่มีการยับยั้งเสียแต่ในด่านต้น ๆ ในทำนองเดียวกันการยึดมั่นถือมั่นในคุณธรรมจึงน่าจะใช้ขั้นตอน
ของเบญจชั้นได้โดยการควบคุมให้ผู้เรียนมีการกระทำทางกายและจิต ไปตามลำดับ ตั้งแต่การ
ควบคุม สิ่งเร้าหรือรูป การรับรู้เข้าสู่จิตใจหรือเวทนาลึกเข้าไปถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์
สภาวะธรรมที่รับเข้ามา หรือสัญญาและพิจารณาแง่ดี และชั่ว ภายหลังที่วิเคราะห์ สังเคราะห์
แล้วว่า เห็นควรยอมรับแง่ใด หรือสังขาร แล้วให้ส่วนที่ยอมรับนั้นตกตะกอนเป็นส่วนหนึ่งของ
ความรู้สึกที่ถาวรในจิตใจขึ้น หรือกล่าวได้ว่าวิญญาณคุณธรรมได้ถูกสะสมขึ้นอีก ส่วนหนึ่งแล้ว

การสอนแบบนี้จึงลอกเลียนแบบขั้นตอนทั้งห้าของเบญจชั้น เพราะเป็นวิธีธรรมชาติที่สุด
เป็นเรื่องเฉพาะตัวที่สุด และถ้าจะเกิดคุณธรรมอะไรขึ้นก็จะเกิดขึ้นได้ลึกที่สุด นอกจากนี้ระยะเวลา
ของการพัฒนาจิตใจตามขั้นตอนทั้งห้านี้ สำหรับผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป บางทีบางคนอาจ
ใช้เวลานาน หรือเร็วกว่าบางคน และทั้งห้าขั้นอาจไปไวขนาดลึกลงมือเดียว หรืออาจกินเวลาเป็น
ชั่วโมง เป็นวัน เป็นสัปดาห์และเป็นเดือน สำหรับบางคนก็ได้

วิธีสอนแบบเบญจชั้น มี 5 ชั้นเรียงตามลำดับดังนี้

1. ขั้นกำหนด และเสนอสิ่งเร้า (ขั้นรูป)
2. ขั้นรับรู้ (ขั้นเวทนา)
3. ขั้นวิเคราะห์เหตุกับผล และสังเคราะห์ความรู้สึกรู้สึก (ขั้นสัญญา)
4. ขั้นตัดสินความดีงาม (ขั้นสังขาร)
5. ขั้นก่อเกิดอุปนิสัย หรือคุณธรรมฝังใจ (ขั้นวิญญาณ)

ทั้ง 5 ชั้นนี้ ชั้นแรกเท่านั้นที่เป็นขั้นของการจัดสภาวะธรรมภายนอก (รูป) เพื่อให้กายกระทบ ส่วนอีกสี่ชั้นถัดมาเป็นเรื่องของอาการกระทำทางจิต (นาม) ซึ่งจะค่อย ๆ เพิ่มความเข้มข้นทางความรู้สึกรู้สึก และเกิดการยอมรับขึ้นในที่สุด สี่ชั้นหลังจึงขึ้นอยู่กับการใช้คำถามที่เหมาะสมกับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนคิด พิจารณาเห็นธรรมตามไปตามลำดับ

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดและเสนอสิ่งเร้า วิธีสอนแบบเบญจชั้นถือว่าขั้นนี้สำคัญมาก สิ่งเร้าจะต้องเป็นสิ่งที่สัมผัสรับรู้แล้วเกิดอารมณ์ความรู้สึก ยิ่งยากยิ่งดี ถ้ารับรู้แล้วเฉย ๆ ถือว่าใช้ไม่ได้กับวิธีนี้ นอกจากจะเป็นสิ่งเร้าที่ให้อารมณ์แล้วยังจะสลับแปรลักษณะความดี ตัว ซึ่งสลับคล่องหรือเกี่ยวกับคุณธรรมที่จะปลูกฝังอยู่อย่างครบถ้วน หรือเป็นส่วนมาก สิ่งเร้าเหล่านี้อาจไม่มีชุดเดียว อาจมีหลายชุด เพื่อย้ำหรือให้ครอบคลุมลักษณะของคุณธรรมนั้นอย่างครบถ้วน สิ่งเร้าดังกล่าวอาจได้แก่ การสร้างสถานการณ์ การแสดงบทบาท การละเล่น เช่น ละคร หรือ หุ่นเชิดนิ้วมือ นิทานประกอบภาพ เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น การเลือกข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อมาเล่า สนุกเกี่ยวกับ "รถสิบล้อชนกับรถสองแถว" ซึ่งบรรพบุรุษพระสงฆ์และลูกศิษย์กลับจากงานนิมนต์ฉันเพล ด้วยความศรัทธาและประมาท คนขับรถสองแถวขับแซงรถคันข้างหน้า บังเอิญมีรถสิบล้อคันดังกล่าวแล่นสวนมา ทำให้เกิดประสาธน์อย่างแรง คนขับถูกอัดท้ายคาที่หนึ่ง พระสงฆ์บางรูปถึงแก่กรรมภาพทรงนั้น บางรูปไปปรภพที่โรงพยาบาล และรับบาดเจ็บสาหัสอีกทั้งพระและลูกศิษย์ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าสำหรับสอนโทษของการขับรถโดยประมาทหรือประมาท

ขั้นที่ 2 ขั้นรับรู้ ในการสอนขั้นนี้ ผู้สอนจะต้องควบคุมสิ่งเร้า และการสัมผัสรับรู้ให้ถูกต้องทางของการรับรู้อย่างแท้จริง อะไรที่เป็นสิ่งเร้าสำหรับให้เห็นต้องให้เห็น อะไรที่ต้องรับรู้ด้วยประสาทรับรู้

ใดต้องให้มานั้นสำหรับนั้นจริง ๆ ถ้าต้องรู้สึกต้องให้ชิม จะให้รู้ด้วยการฟังไม่ได้ นอกจากนี้
 สิ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือ การใช้คำถามและแนะแนวทางการรับรู้ เพื่อให้สังเกตด้วยการดู การฟัง
 การจับต้อง การชิมลิ้มรส และการดมกลิ่น หรือให้เข้าร่วมในสถานการณ์อย่างเต็มตัว และเพื่อ
 ไม่ให้มีอะไรขาดไปในการรับรู้เท่าที่จะสามารถทำได้

คำถามแนะแนวทางการรับรู้ ควรจะมีรูปแบบดังนี้

- "เกิดเรื่องอะไรขึ้นบ้าง" หรือ "เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร"
- "ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? เมื่อไร? ผลเป็นอย่างไร?"

สรุปแล้วในขั้นนี้ ผู้สอนจะทำสองอย่าง คือ (1) เสนอเรื่องราว (2) ตั้งคำถาม
 แนะนำแนวทางการรับรู้

ตัวอย่างเช่น เล่าเรื่องรถชนกันดังกล่าวก่อนให้นักเรียนฟัง หรือให้นักเรียนอ่านข่าวนั้น
 จากหนังสือพิมพ์ที่คัดมา ให้คนอื่น ๆ ฟังด้วย แล้วก็ตั้งคำถามด้วยคำถามทำนองที่เสนอไว้ข้างต้น
 เช่น "เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร" หรือจะคอย ๆ ถามเพื่อเอาเรื่องออกมาจากนักเรียน
 ตามลำดับ ทั้งแต่จนจบ

ขั้นนี้ทำเท่านี้

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์เหตุผลและสังเคราะห์ความรู้สึก วิธีของขั้นนี้คือ การใช้คำถาม
 เพื่อให้ผู้เรียนคิดแยกแยะการรับรู้ที่ผ่านมาในขั้นที่ 2 ว่า ในสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นนั้น สิ่งที่เกิดขึ้น
 นั้นมีอะไรเป็นต้นเหตุ เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลเป็นอย่างไร เป็นต้น แล้วก็ใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียน
 สรุปความรู้สึกขั้นต้นที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของเขาว่า ปรากฏการณ์ที่เขาวิเคราะห์นั้น เขารู้สึก
 อย่างไร รู้สึกว่าเขาเกลียด เขากลัว เขาชอบ หรือไม่ชอบ อะไรทำนองนี้หรือไม่เพียงใด

ดังนั้น ขั้นนี้เป็นขั้นของการใช้คำถามให้คิดถึงเหตุผล และถามความรู้สึกต่อจากขั้นรับรู้
 รูปแบบของคำถามอาจมีดังนี้

1. - "อะไรเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผล (ตามเรื่องที่เสนอ) เช่นนั้นขึ้น"
- "ถ้าไม่ต้องการให้เกิดผล (ตามเรื่องที่เสนอ) เช่นนั้น ควรจะทำเช่นใด (เหตุ)"

คำถามหลังนี้ เป็นการถามเพื่อให้คิดหาเหตุผลเชิงแย้ง เหตุการณ์ซึ่งก็ใช้ได้เหมือนกัน

ต่อไปก็ถามคำถามสังเคราะห์ความรู้สึก ซึ่งคำตอบจะเป็นตามความรู้สึกในใจของนักเรียน
 ต่อเหตุการณ์ที่รับรู้มา มีรูปแบบดังนี้

2. "เธอ พัง (อ่าน, ดู, ลอง, ทำ, ซิม) แล้วรู้สึกอย่างไร" ในเรื่องเหตุการณ์
 รวดชนกัน คำถามที่หนึ่งอาจได้คำตอบท่านเองว่า

"เพราะคนขับรถสองแถวประมาท จึงทำให้รถชนกัน และพระต้องตาย (มรณภาพ)"
 หรืออีกคำถามหนึ่ง อาจได้คำตอบท่านเองว่า

"ถ้าคนขับรถสองแถวไม่แซงขึ้นไป พระก็ไม่ต้องตาย"

คำถามที่สองเกี่ยวกับความรู้สึก นักเรียนอาจจะตอบท่านเองว่า "พังแล้วรู้สึกเสียใจ"
 "น่ากลัว" "ไม่ชอบคนขับรถเร็วแบบนั้น" ซึ่งการตอบเช่นนี้เท่ากับว่าขั้นนี้ เขากำลังสร้างความรู้สึก
 ต่อเหตุขึ้นในจิตใจส่วนหนึ่งแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นทัศนคติความดีงาม ขั้นนี้เป็นขั้นให้ผู้เรียนพิจารณาคุณค่า ความถูกต้อง
 ความดีงาม ความชั่วร้าย ความเหมาะสม ความไม่เหมาะสม ความสมควรประพฤติกหรือไม่ควร
 ประพฤติ

การจะให้เด็กเรียนพิจารณาคุณค่านี้ให้ผู้สอนจะต้องตั้งคำถามให้พิจารณาแบบของคำถาม
 ให้พิจารณาควรเป็นดังนี้

- "(การกระทำเช่นนั้น) ดี หรือไม่ดี" ทำไมจึงว่าดี (หรือไม่ดี)"
- "(เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้) เป็นผลเสียหรือผลดีแก่คนอื่น ๆ หรือแก่เราเอง" ตามด้วย
 "เพราะอะไร"
- "(สิ่งที่เกิดขึ้น) นั้น น่ารังเกียจ หรือน่ายกย่อง" ตามด้วย "ทำไมจึงน่ารังเกียจ
 (หรือน่ายกย่อง)"
- "สังคมจะเป็นเช่นไรถ้ามีคนทำแบบนี้"

คำตอบเชิงวิจารณ์ส่วนนี้ไม่ดีนัก ถ้านักเรียนวิจารณ์ได้ก็เท่ากับในใจเขามีความดีมาตัดสิน
 สิ่งที่เขาได้วิเคราะห์และรู้สึกในขั้นก่อน ทำให้เขาคิดความดี เข้าใจว่าในใจได้ยกขึ้นหนึ่ง

อย่างตัวอย่างเรื่อง รตชนกัน เขาจะวิจารณ์ว่า

"มันเป็นผลเสีย เพราะทำให้พระต้องตาย (มรณภาพ)"

"คนแบบนี้น่ารังเกียจ เป็นคนเลว เพราะคิกคะนองไม่เข้าเรื่อง"

"ถ้าคนชั่วรตเป็นแบบนี้ อีกหนอยก็ตายกันหมด"

แสดงว่านักเรียนเริ่มรู้สึกว่าการชั่วรตโดยประมาทและคิกคะนองนั้น ไม่ดีในทางตรงข้ามเขายังรู้สึกว่าคุณชั่วรตน่าจะช่วยความเรียบร้อย ไม่ประมาท ความดีในเรื่องนี้ เริ่มเข้ามาในใจหรือความรู้สึกของเขามากขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นก่อเกิดอุปนิสัย หรือคุณธรรมฝังใจ ขั้นนี้เป็นขั้นของการใช้คำถามเพื่อโน้มน้าว (ความดีหรือความรู้สึกอันชอบธรรม) เข้ามาไว้ในใจของตน เป็นคำถามให้ผู้เรียนตอบ โดยคิดถึงใจตนเองเป็นที่ตั้ง รูปแบบของคำถามในขั้นนี้ อาจมีดังนี้

- "ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำเช่นนั้นหรือไม่" และอาจตามด้วย "เพราะอะไร"

- "ถ้าเป็นเธอ เธอจะหาอย่างไร" และอาจตามด้วย "เพราะอะไร"

ในกรณีเรื่อง โทษของการประมาทในการชั่วรต นักเรียนจะต้องนึกถึงใจตนเองว่า เขาจะทำหรือไม่ทำอย่างคนชั่วรตสองแถว ถ้าเขาคิดจิตใจว่า เขาไม่ทำอย่างนั้นเด็ดขาด แปลว่าในใจเขายอมรับคุณค่าของความไม่ประมาทขึ้นในความรู้สึกของจิตใจแล้ว

การสอนหรือปลูกฝังความรู้สึกทั้ง 5 ขั้นนี้ มันต่อเนื่องกันชนิดแทบไม่มีตะเข็บเลยจะเห็นว่าแต่ละขั้นเหมือนขั้วไม้ท่อนในขั้นต่อไป ซึ่งก็เป็นเช่นนั้น ที่แยกนี้ก็เหมือนการแลคองการบริหารร่างกายแบบปดจังหวะ แลคองปดจังหวะหรือทำคิกคอกกันไปแล้ว มันจะกลืนกันไปเป็นธรรมชาติ แทนของไม่ออกว่ามันต่อกันตรงไหน แต่ผู้ชำนาญย่อมสามารถจับใจช่วยการสังเกตการใช้คำถาม เพราะคำถามเป็นกั่วงความข้องการของการคิดแต่ละขั้นและมีรูปแบบของมันโดยเฉพาะอยู่แล้ว

จากวิธีการสอนจริยธรรมแบบต่าง ๆ ที่ผู้ได้ เสนอแนะไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า มีพุทธวิธีและวิธีการที่แตกต่างกันออกไป แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละวิธีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือการจัดแสดงสิ่งเร้าให้กับผู้เรียนก่อนและจะตามด้วยการตั้งปัญหาหรือตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิด ตอบ อภิปราย เหมือนกัน แต่วิธีสอนแบบเบญจขั้นนั้นจะมีลักษณะการสอนและวิธีการที่

แตกต่างจากการสอนแบบอื่น ๆ ตรงที่มีการใช้คำถามอย่างต่อเนื่องที่จะจูงใจให้ผู้เรียนเข้าสู่ทิศทางการเรียนรู้ที่มีรูปแบบแน่นอนตามลำดับ ซึ่งวิธีอื่นไม่มี และคำถามที่ใช้นั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางจริยธรรมที่สอดคล้องกับขั้นตอนการเกิดความรู้สึกของบลูม (Bloom) ด้วย จึงเป็นวิธีที่น่าสนใจศึกษา ค้นคว้า วิจัย เป็นอย่างยิ่ง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนจริยธรรม

4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนจริยธรรมในต่างประเทศนั้นได้มีผู้วิจัยไว้อย่าง เช่น

- ๑. โจน และมอริส (Jone and Morris. 1956 : 781 - 783) ได้ทำการวิจัยพบว่า พฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก การสอนความรู้ทางศีลธรรมที่โรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็กให้แสดงพฤติกรรมที่มีคุณค่าทางจริยธรรมได้ทั้งนี้เพราะสังคมครอบครัว ความต้องการ และความรู้สึกของเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญกว่าการสอนศีลธรรมของโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งทางการสอนจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ซึ่ง ทูเรียล (Turiel. 1966 : 611 - 618) ได้วัดระดับจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้น แล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่องซึ่งมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนทั้งสองคนจะแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นเดียวกัน เด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่สูงกว่าระดับจริยธรรมของตนถึงสองชั้น บางคนได้รับการแนะนำที่ต่ำกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งชั้น เด็กบางคนไม่ได้รับประสบการณ์ดังกล่าวเลย หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งชั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด และเป็นลักษณะพัฒนาการที่สามารถแผ่ขยายไปยังปัญห่อื่นได้ด้วยและ เลอเฟอจี และวาโลชิน (Lefurgy and Waloshin. 1969 : 104 - 110) ได้ทดสอบยกระดับจิตใจของเด็กโดยใช้กลุ่มเพื่อน คือให้เด็กที่ทดสอบรับฟังเหตุผลจากเพื่อน ๆ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่เพื่อน ๆ เสนอมานั้นมีอิทธิพลอย่างรุนแรงถึงขั้นสามารถเพิ่มหรือลดขั้นตอนการพัฒนามจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทนวัดได้หลังจาก

การฝึก 100 วัน และความคงทนในการเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมที่สูงขึ้น มีมากกว่าการเปลี่ยนแปลงที่เป็นขั้นต่ำกว่า ส่วนมิดลสกี ไบรอัน และบริคแมน (Midlasky Bryan and Brickman. 1973 : 321 - 328) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบและรางวัลที่มีผลต่อการฝึกพฤติกรรมเอื้อเพื่อกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรด 6 จำนวน 72 คน แม่แบบที่ใช้ในการทดลองมี 3 ลักษณะคือ แบบเอื้อเพื่อ แบบเป็นกลาง และแบบละโมภ การทดลองใช้การสร้างสถานการณ์ขึ้นให้เล่นกันอย่างหนึ่ง เมื่อเล่นจนจะได้รับรางวัลมูลค่า 4 เซนต์ ส่วนพฤติกรรมเอื้อเพื่อนั้นให้รางวัลโดยใช้คำพูดยกย่อง ผลการวิจัยพบว่า แม่แบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่องมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังพฤติกรรมเอื้อเพื่อนำต่อมา

เซลแมน และลิเบอร์แมน (Selman and Liberman. 1975 . 712 - 716) ได้ทดลองใช้ฟิล์มสตริปที่มีเสียงประกอบในการเสนอเรื่องราวในการสอนร่วมกับการอภิปรายปัญหาจริยธรรมกับเด็กนักเรียนเกรด 2 พบว่า มีผลในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าการไม่ใช้ฟิล์มสตริป นั่นคือ การใช้สื่อช่วยเสนอเรื่องราวปัญหาให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้นเป็นสาเหตุช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมได้ และนับว่าจำเป็นสำหรับการสอนจริยธรรมในระดับประถมศึกษา

สำหรับการวิจัยของ บิสกิน และฮอสกินสัน (Biskin and Hoskinson. 1971 : 407 - 415) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงสร้างการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจจากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนในระดับ 4 - 5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามวิธีของโกลเบอร์ก์ จากนั้นก็ทดลองโดยกลุ่มทดลองมีการจัดโครงสร้างการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ครูใช้คำถาม 3 แบบคือ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คีความ การประเมิน เพื่อยั่วให้ผู้เรียนสมมุติบทบาทของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายเป็นไปตามยถากรรม จากนั้นทดสอบระดับจริยธรรมในตอนหลัง ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างเป็นระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในห้วงเรื่องสามารถเปลี่ยนการตัดสินใจจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นั้นหมายความว่า ผู้สอนสามารถพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้โดยให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ในสถานการณ์ของสังคมที่ทำให้เขาต้องกระทำบทบาทต่าง ๆ กันมาก

4.2 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยได้มีผู้วิจัยวิธีสอนจริยธรรมไว้มากมาย เช่น สุภาพรณ พวงจันเพชร (สุภาพรณ พวงจันเพชร 2519 : 84) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนศีลธรรม หน่วยคุณธรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมคาในชั้น ประถมปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ผลการทดลองวิธีทั้งสองไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน แต่นักเรียนที่เรียนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติในค่านิยมและสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็กล่าวว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบธรรมคา และความแตกต่างยังคงอยู่ เมื่อ 6 เดือนผ่านไป ในปีถัดมา พรณี ลิ้มปวีณา (พรณี ลิ้มปวีณา 2523 : 54) ได้ศึกษาการใช้วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า หลังจากสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีทัศนคติทางจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังจากการสอนไปแล้ว 1 เดือน ทัศนคติทางจริยธรรมยังคงเดิมเท่ากับหลังการสอนใหม่ ๆ และในทำนองเดียวกัน วิริยะ บุญยะนิवासัน (วิริยะ บุญยะนิवासัน 2523 : 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับการสอนแบบธรรมคาในระดับประถมศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพัฒนาการทางจริยธรรมด้านทัศนคติสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมคาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือนทัศนคติทางจริยธรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มยังคงเดิม คือ กลุ่มที่สอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมคา

ส่วนการวิจัยของ สมใจ สุริยะกุล (สมใจ สุริยะกุล 2523 : 62 – 66) ได้สร้างบทเรียนสื่อประสมเพื่อใช้สอนวิชาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไทยมุสลิมและไทยพุทธ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม สูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในด้านความมีวินัยแห่งตน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวินัยแห่งตนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญญา ผิวเผือก (ปัญญา ผิวเผือก 2523 : 57 – 58) ได้เปรียบเทียบผลการสอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรม โดยใช้บทเรียนโมดูล

กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อพุทธศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง
ทุกกลุ่มสูงขึ้น โดยกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการ
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบโครงงานกับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และครูผู้สอนแต่ละคน
พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ปกติเดียวกัน ประจักษ์ พรหมเสนา
(ประจักษ์ พรหมเสนา 2523 : ง, จ) ก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาเรื่องการนำวิธีสอนสมัยพุทธกาล
มาใช้สอนจริยศึกษาในระดับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนแบบบรรยาย
อุปมา อุปไมย แบบธรรมสากัจฉา แบบปุจฉาวิสัชนา และแบบไตรสิกขา นักเรียนมีการเรียนรู้โดย
มีดัชนีเลขคณิต คะแนนสอบหลังสอนสูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัมฤทธิ์ผล
ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนประยุกต์จากวิธีสอนสมัยพุทธกาลดีกว่านักเรียนที่เรียน
จากวิธีสอนปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2
กลุ่ม ตามความเห็นของครูไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 และในปีต่อมา คุณฉวี สีสลวรารักษ์ (คุณฉวี
สีสลวรารักษ์ 2524 : 67 - 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบไตรสิกขา และธรรมสากัจฉา
ในการสอนเบญจศีล และฆราวาสธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบธรรมสากัจฉาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากวิธีสอนแบบไตรสิกขา
ส่วนการใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรมนั้น นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบไตรสิกขา
มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบธรรมสากัจฉาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01

สำหรับการวิจัยของ สกล เตียงแท้ (สกล เตียงแท้ 2525 : 103) ได้ศึกษาผล
การใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 256
คน ผลการศึกษา พบว่า การฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่มนั้นสามารถทำให้ผู้รับ
การฝึกมีพัฒนาการในด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ไม่ได้รับการฝึกอย่างเชื่อบั่นได้สูง
ทั้งที่ก่อนฝึกนั้น ผู้ถูกศึกษาทั้งสองกลุ่มเริ่มโดยมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเท่าเทียมกัน
นอกจากนี้ยังได้พบว่า ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงและต่ำแต่เดิมกัน จะมีเหตุผลเชิงจริยธรรม
ไม่ต่างกัน แต่หลังการทดลองแล้วพบว่า ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงได้ประโยชน์จาก

การฝึกมากกว่าผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยว่า ผลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ได้พบผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางจะมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงตั้งแต่ก่อนฝึก ครั้นในช่วงหลังการฝึก ปรากฏว่า กลุ่มดังกล่าวมีพัฒนาการในจิตลักษณะนี้มากกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนกว่า ส่วนในค่านิยมคุณลักษณะนั้น ก่อนฝึกผู้ใดลักษณะเก็บตัว แสงตัว จะใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงนั้นได้แก่ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมเค็มสูง และสมเดช ลีแสง (สมเดช ลีแสง 2525 : 59 - 61) ได้ศึกษาการทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการสอนโดยใช้หนังสือนิทานประกอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อมาในปี 2526 สุจิตรา บัวคำภา (สุจิตรา บัวคำภา 2526 : 51 - 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาและทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เนื้อหาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างใช้สองโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองหาการสอนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มควบคุมหาการสอนด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การแสดงบทบาทสมมุติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของนักเรียนทั้งสองโรงเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติและไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และวีระพงษ์ คุณเนื้ (วีระพงษ์ คุณเนื้ 2526 : 27) ได้วิจัยเรื่องการสอนจริยธรรมด้วยวิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจกับวิธีสอนตามคู่มือแนวการสอนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทางด้านทัศนคติของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจกับวิธีสอนตามคู่มือแนวการสอนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชา ศรีสมยศ (ปรีชา ศรีสมยศ 2528 : 93) ได้ศึกษาทดลองเปรียบเทียบ การสอนจริยศึกษาโดยการให้การแสดงบทบาทสมมุติ และการให้การอภิปรายกลุ่มระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนจริยศึกษาโดยการให้การแสดงบทบาทสมมุติ และการให้การอภิปราย กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัศนคติเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการ สอนด้วยการแสดงบทบาทสมมุติมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการ สอนด้วย การให้การอภิปรายกลุ่ม

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนจริยธรรมแบบต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นั้น เห็นได้ว่า การจัดเสนอสิ่งเร้าในการเรียนการสอน และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียน โดยให้การอภิปราย การให้การแสดง บทบาทสมมุติ การสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น วิธีสอนแบบเบญจชั้น เป็นวิธีสอนหนึ่งที่มีขั้นตอนการจัดเสนอสิ่งเร้า ให้นักเรียนในชั้นที่ 1 ซึ่งอยู่ในรูปของการแสดงบทบาท การสร้างสถานการณ์ การละคร ฯลฯ เหมือนกัน และอีกทั้งยังมีขั้นตอนการใช้คำถามต่ออีก 4 ชั้น ตามลำดับ ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าวิธีสอนแบบเบญจชั้นนี้ จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างจากการสอนตามปกติหรือไม่เพียงใด ซึ่งยังไม่มีใครได้ทำการวิจัยวิธีสอนแบบนี้ไว้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทูล

1. ความหมายของการทูล

คินเดอร์ (Kinder: 1959 : 399) กล่าวว่า ความหมายของการทูลว่าเป็นภาพที่ ผู้อ่านสามารถที่จะตีความหมายได้จากสัญลักษณ์ที่มีอยู่ และส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่เกินจริง เพื่อการ สื่อความหมายหรือ เสนอแนวคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย ตัวบุคคล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที

วิททิช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1962 : 154) ได้อธิบายความหมายของการ์ตูนว่า เป็นสิ่งจำลองความคิดของบุคคล หรือจำลองมาจากสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความเห็นของคนทั่วไป การ์ตูนทำให้คนได้เข้าใจถึงความคิด เข้าใจถึงเรื่องราวต่าง ๆ และในเวลาเดียวกันการ์ตูนก็ทำให้เกิดความรู้สึกลับซึ้นไปด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2510 : 24 - 27) ให้ความหมายของการ์ตูนไว้ว่า การ์ตูนเป็นทัศนวัสดุชนิดหนึ่ง ซึ่งจัดอยู่ในวัสดุฉายเส้น (Graphic Material) โดยเป็นภาพวาดหรือชุดของภาพวาด ซึ่งแสดงเรื่องราวหรือข่าวสารต่าง ๆ ให้ทั้งความขบขัน สนุกสนาน และช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ การ์ตูนส่วนใหญ่มักวาดเป็นภาพที่เกินเลยจากชีวิตจริง และมีคำพูดประกอบภาพไม่มีรายละเอียดมากนัก แต่จะเน้นบุคลิกของตัวการ์ตูนโดยเฉพาะส่วนหัว ซึ่งแสดงความรู้สึกออกมาทางใบหน้า บางครั้งมีการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ แบบคำพูด

การ์ตูนเรื่อง (Comic) หมายถึง ภาพการ์ตูนธรรมดาหลาย ๆ ภาพ ที่จัดลำดับเรื่องราวให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเป็นเรื่องราว (Kander. 1959 : 152) อาจมีความยาวเพียง 2 - 3 ภาพ ต่อเนื่องกันในหนังสือพิมพ์รายวัน ประจำทุกวันเรียกว่า การ์ตูนเป็นตอน (Comic Strips) หรือ ถ้ามีความยาวเป็นเล่มเรียกว่า หนังสือการ์ตูน (Comic Books) (นิพนธ์ คุชปรีดิ์ 2518 : 33)

2. ประเภทของการ์ตูน

กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งการ์ตูนออกเป็น 5 ประเภท ตามลักษณะหน้าที่การใช้สอยไว้ดังนี้

1. การ์ตูนขบขันหรือตลก และการ์ตูนล้อเลียนการเมือง
2. การ์ตูนตลก
3. การ์ตูนเรื่องราว และการ์ตูนข้อเท็จจริง
4. การ์ตูนภาพประกอบ
5. ภาพยนตร์การ์ตูน

สำหรับรูปแบบของการทูล ถ้าได้แบ่งตามสไตล์ (Style) การวาดอาจแบ่งได้ดังนี้

1. แบบเลียนของจริง (Realistic type) เป็นการเขียนภาพให้มีลักษณะใกล้เคียงความจริงในธรรมชาติ ทั้งในเรื่องสัดส่วน รูปร่าง ลักษณะท่าทาง และสภาพแวดล้อมแบบนี้มีลักษณะใกล้เคียงความจริงมากแต่ไม่ถึงกับเป็นภาพวาดเหมือนจริง

2. แบบล้อของจริง (Cartoon type) เป็นภาพที่เขียนมีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง มักเน้นเฉพาะลักษณะเด่น ๆ หรือที่สำคัญ ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะให้เป็นการล้อเลียน และให้เกิดอารมณ์ขบขันแก่ผู้ดู (สมักร ผลจำรูญ 2522 : 24)

3. แบบโครงร่างหรือภาพก้านไม้ขีด (Match - Stick Type) เป็นภาพวาดลายเส้นขาวดำ อย่างง่าย ๆ ไม่ได้เน้นความเหมือนจริง ภาพแบบนี้จะขึ้นอยู่กับเส้นเป็นสำคัญเท่านั้น ไม่จำเป็นจะต้องทำให้เด่นขึ้นมา โดยอาศัยสีเข้มหรือสีพื้นหรืออาศัยแสงเงาใช้เพียงเส้นที่เน้นขาว - ดำ หรือสีเท่านั้น หรืออาจจะระบายสีที่ใช้สีเดียวตลอดทั้งภาพได้ เป็นภาพที่ใช้เทคนิคในการวาดง่ายที่สุด (สุวิธ แทนปั้น 2517 : 5)

3. คุณค่าของการทูลที่มีต่อการเรียนการสอน

โซเนส (Sones. 1944 : 238) ได้กล่าวไว้ว่าภาพการทูลเป็นสิ่งเร้าความสนใจที่สำคัญในการเรียนการสอน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ สโคเนลล์ (Schoneill. 1961 : 128) วิททิช และชุลเลอร์ (Wittich and Schullor. 1950 : 340) กล่าวถึงประโยชน์ของการทูลไว้ว่า การทูลใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ประกอบการอธิบายให้เกิดความเข้าใจ หรือใช้เป็นกิจกรรมของนักเรียน หนังสือการทูล ทำให้เด็กนักเรียนสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้น ใช้สอนเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งยังช่วยในเรื่องของการฝึกอ่านได้คล่องแคล่ว (คณะนิติศาสตราจารย์โทเทคโนโลยีทางการศึกษา 2522 : 204 ประสงค์ สุรสิทธิ์ 2515 : 11) และโซเนส (สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ 2505 : 60 อ้างอิงมาจาก Sones) ยังชี้ให้เห็นว่านักเรียนที่อ่านหนังสือช้า คนที่ไม่อยากเรียนตลอดจนนักเรียนที่สังคมจัดยอมได้ประโยชน์จากการใช้การทูลเรื่องประกอบการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

เนื่องจากหนังสือการ์ตูนมีคุณค่าที่สำคัญคือ ความสามารถในการสร้างความสนใจ ซึ่งความสนใจนี้แม้เป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเรียนรู้หนังสือการ์ตูนจึงถูกนำมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (นิพนธ์ สุขปรีดี 2518 : 44) ซึ่งหลักในการเลือกใช้หนังสือการ์ตูนมาเป็นสื่อ นั้น วิททิช และชูลเลอร์ (วิททิช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1968 : 169) กล่าวว่า ถ้าครูได้คัดเลือกและนำไปใช้ร่วมกับวิธีการสอนอย่างถูกต้องแล้วเหมาะสม หนังสือการ์ตูนจะเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่ทรงประสิทธิภาพ คุณค่าของการ์ตูนในสภาพความเป็นจริงแล้วจะช่วยให้เกิดความเข้าใจ และช่วยเร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าจะนำเอาเรื่องราวที่ยากและเป็นนามธรรม (Abstract) มาก ๆ มาเขียนเป็นการ์ตูน ก็จะสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ป็นรูปธรรม (Concrete) ได้ (ประสงค์ สุรสิทธิ์ 2515 : 3) ความสนุกสนานของหนังสือการ์ตูนจะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นไม่เบื่อง่าย

ในด้านการใช้การ์ตูนเป็นกิจกรรมเพื่อให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้น โคลเฟลอร์ และโคคโครน (Kelffer and Cochran. 1950 : 75) กล่าวว่า การสอนโดยใช้การ์ตูน นอกจากจะเป็นสิ่งเร้าอันมีประสิทธิภาพแล้วยังสร้างความสดชื่น สนุกสนานในการเรียนการสอนทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางของกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวางและคุ้มค่าอีกด้วย นอกจากนี้ การ์ตูนยังช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียน เช่น การ์ตูนที่ไม่มีคำบรรยายครูก็จะให้นักเรียนหาคำบรรยายที่เหมาะสมมาบรรยาย ซึ่งจะได้อะไรมากในการแต่งเรื่องสั้น ๆ (สมักร ผลจำรูญ 2522 : 4)

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่า การ์ตูนจะเป็นสื่อการเรียนการสอนอีกชนิดหนึ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการที่จะนำมาใช้เป็นสื่อการเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน

4. การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อการสอน

การที่มีผลการวิจัยของนักวิจัยหลายคนสรุปตรงกันว่า เด็กมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูน ทำให้ให้นักการศึกษาเกิดมีแนวความคิดในการที่จะนำเอาหนังสือการ์ตูนมาทดลองใช้ในการเรียนการสอน

ครูในสหรัฐอเมริกาต่างก็ทดลองนำมาใช้ประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ เช่น ภาษา วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา เป็นต้น ปรากฏว่าได้ผลดี ช่วยให้นักเรียนสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้นและทำให้การสอนดีขึ้น (สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ 2505 : 59)

ในต่างประเทศ พิตแมน (Pittman, 1958 : 238) ได้ศึกษาอิทธิพลของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อเด็ก ผลปรากฏว่า หนังสือการ์ตูนมีอิทธิพลต่อเด็ก โดยสามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของเด็กได้อย่างมาก นักเรียนที่อ่านหนังสือการ์ตูน หรือเด็กที่ไม่อยากเรียน ตลอดจนนักเรียนเกเรยอมได้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือการ์ตูน

สำหรับในประเทศไทยนั้น สุรางค์รัตน์ ณ พัทลุง (สุรางค์รัตน์ ณ พัทลุง 2521 : ข) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โดยการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนแบบเดิมใช้เวลาเรียน รวมทั้งการทดสอบเท่ากัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้หนังสือการ์ตูนในการเรียนการสอนแตกต่างจากการเรียนโดยการสอนแบบเดิม ซึ่งใช้วิธีการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในปีต่อมา ประเสริฐ มาสุปรีดี (ประเสริฐ มาสุปรีดี 2522 : 31 - 32) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนตามปกติ พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกคนหนึ่ง ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนประกอบการสอนก็คือ ประทีน คล้ายนาค (ประทีน คล้ายนาค 2518 : 33 - 38) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบหนังสือการ์ตูนกับการสอนตามปกติที่ใช้อุปกรณ์การสอน เช่น ของจริง รูปภาพ โปสเตอร์ เป็นต้น ผลการทดลองปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน และนักเรียนชายหญิงที่ใช้การ์ตูนประกอบการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันด้วย ประทีน กล่าวไว้ว่า หากครูจะคัดแปลงบทเรียนธรรมดาที่มีอยู่ให้เป็นหนังสือการ์ตูนเรื่องแล้วจะสามารถใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนของครูได้ผลดีพอ ๆ กับการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างอื่นที่หายากและบีบราคาแพง แต่ประทีน ก็ย้ำว่า ก่อนที่นักเรียนจะได้อ่าน หนังสือการ์ตูน ครูควรจะต้องกล่าวถึงสิ่งที่จะเรียกว่า ต้องการให้นักเรียนได้อะไรบ้าง จากหนังสือการ์ตูน วิธีอ่านควรทำอย่างไรเสียก่อน เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด

5. การศึกษาทดลองในแนวพัฒนาคุณภาพหนังสือการ์ตูน

การพัฒนาคุณภาพหนังสือการ์ตูนนี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ เช่น บุญชู ยืนยงสกุล (บุญชู ยืนยงสกุล 2526 : 55 - 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จากการอ่านการ์ตูนเรื่องแบบธรรมดา กับแบบที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง โดยจำแนกตามเพศของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนที่เรียนจากการ์ตูน เรื่องแบบที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการ์ตูนเรื่องแบบธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนหญิงที่เรียนจากการ์ตูนเรื่องแบบที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง มีผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ สูงกว่านักเรียนชายที่เรียนจากการ์ตูนเรื่องแบบเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีความสนใจในการ์ตูนเรื่องแบบที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ นักเรียนชายมีความสนใจการ์ตูนเรื่องแบบธรรมดา สูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทำนองเดียวกันนี้ อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ (อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ 2526 : 43 - 46) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความรู้ และความเข้าใจจากหนังสือการ์ตูน ซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง โดยเป็นการให้ผลป้อนกลับพร้อมการอธิบาย และไม่มีการอธิบาย กับไม่มีการให้ผลป้อนกลับ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง และได้รับผลป้อนกลับพร้อมการอธิบาย มีผลการเรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง และได้รับผลป้อนกลับแต่ไม่มีการอธิบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง และได้รับผลป้อนกลับพร้อมการอธิบาย มีผลการเรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง แต่ไม่ได้รับผลป้อนกลับอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนพรหมเพรา นิตมร (พรหมเพรา นิตมร 2526 : 57 - 59) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ กับหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนต่อคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ของผู้อ่าน 2 กลุ่มอายุ พบว่า คะแนนคุณธรรมความเชื่อเพื่อแผ่จากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละครเป็นคน กับหนังสือภาพที่มีตัวละครเป็นสัตว์ของผู้อ่านภายในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนของผู้อ่านกลุ่มอายุต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของตัวละครกับกลุ่มอายุของผู้อ่าน และวิเชียร วงษ์ชนม (วิเชียร วงษ์ชนม 2528 : 43 - 46) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนจริยศึกษาโดยใช้หนังสือการ์ตูนที่มีตัวเดินเรื่องที่นักเรียนรู้จักและไม่รู้จักเป็นแม่แบบ ผลปรากฏว่า การเรียนจริยศึกษาของนักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนที่มีตัวเดินเรื่องที่นักเรียนรู้จักและไม่รู้จักเป็นแม่แบบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยเท่าที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า การ์ตูนมีคุณค่าและเกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่การเรียนการสอน แต่ยังมีการศึกษากันช้าเพื่อพัฒนาคุณภาพหนังสือการ์ตูน โดยเฉพาะที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาน้อยมาก ดังนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาวิธีสร้างหนังสือการ์ตูนที่เหมาะสมขึ้น เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กและเพื่อพิจารณาคุณลักษณะของวิธีสอนแบบเบญจชั้นแล้ว เห็นว่าสามารถนำขั้นตอนการสอนชั้นต่าง ๆ มาสร้างให้อยู่ในรูปของหนังสือการ์ตูนได้ โดยจัดทำเป็นหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น และเพื่อที่จะได้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นที่สร้างขึ้นจะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนจริยธรรมได้หรือไม่ จึงได้ทำการทดลองศึกษาดูความวาระหว่างหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น กับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ แบบใดจะส่งผลการเรียนได้ดีกว่ากัน

๑. สมมุติฐานในการศึกษากันว่า

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น และการสอนปกติ มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น กับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น และการสอนปกติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนชุมชน 3 บ้านเนินกุ่ม (ประชานุกูล) อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามลำดับดังนี้

1.1 สุ่มโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ที่มีจำนวนนักเรียนเพียงพอต่อการทดลอง จำนวน 1 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งได้แก่ โรงเรียนชุมชน 3 บ้านเนินกุ่ม (ประชานุกูล)

1.2 สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนชุมชน 3 บ้านเนินกุ่ม (ประชานุกูล) มาจำนวน 60 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.3 แบ่งนักเรียนในข้อ 1.2 ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.4 การกำหนดกลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม โดยวิธีการจับสลากอีกครั้งหนึ่ง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้
เป็นเนื้อหาของจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- 1.1 หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจฉันท จำนวน 3 เรื่อง
- 1.2 แผนการสอนจริยธรรมแบบเบญจฉันท จำนวน 3 เรื่อง
- 1.3 แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม 1 ฉบับ
- 1.4 แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม 1 ฉบับ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 การสร้างหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจฉันท

2.1.1 ศึกษาเนื้อหาแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบของความซื่อสัตย์ โดยอาศัย
หลักธรรมและหนังสือธรรมะที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ แล้วกำหนดจุดมุ่งหมาย และสังเขป
หัวข้อเนื้อหา เพื่อใช้ในการสร้างหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจฉันท

2.1.2 ศึกษาวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจฉันท

2.1.3 กำหนดโครงเรื่อง (Plot) โดยนำเนื้อหาที่วิเคราะห์แล้ว
มาเป็นแนวในการกำหนดโครงเรื่อง โดยให้สอดคล้องกับลำดับขั้นของการสอนจริยธรรมแบบเบญจฉันท

2.1.4 เขียนสตอรี่บอร์ด (Story Board) โดยการเขียนการ์ตูน
อย่างย่อ ๆ ตามโครงเรื่องที่ผูกไว้แล้วเรียบเรียงลำดับภาพตามโครงเรื่อง และนำไปให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

2.1.5 เขียนสคริป (Script) นำสตอรี่บอร์ด ซึ่งได้รับการปรับปรุง
เรียบร้อยแล้วเขียนเป็นสคริปกำหนดในแต่ละภาพตลอดเรื่องโดยยึดโครงเรื่องที่ผูกไว้ นำสคริป
ที่เขียนแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2.1.6 เขียนภาพการคูณจากสกริปในชั้นที่แล้ว

2.1.7 นำหนังสือการคูณที่สร้างสมบูรณ์แล้วไปทดลองกับนักเรียน ซึ่งไม่ใช่
นักเรียนกลุ่มตัวอย่างแต่ผ่านการคัดเลือกให้มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง

2.1.8 รวบรวมข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ทดลองต่อไป

2.2 การสร้างแผนการสอนจิวยิธรรมแบบเบญจชั้น

2.2.1 ศึกษาเนื้อหาแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบของความซื่อสัตย์ โดยอาศัย
หลักธรรมและหนังสือธรรมะที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ แล้วกำหนดจุดมุ่งหมาย และ
สังเขปหัวข้อเนื้อหา เพื่อใช้ในการสร้างแผนการสอนจิวยิธรรมแบบเบญจชั้น

2.2.2 ศึกษาวิธีสอนจิวยิธรรมแบบเบญจชั้น

2.2.3 สร้างแผนการสอนและให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนแบบเบญจชั้น
ตรวจแก้ไข

2.2.4 นำแผนการสอนไปทดลองกับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
แต่ผ่านการคัดเลือกให้มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง โดยบันทึกวีดีโอเก็บไว้ แล้วนำมาให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการสอนแบบเบญจชั้น

2.2.5 รวบรวมข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ทดลองต่อไป

3. แบบทดสอบ

3.1 แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจิวยิธรรม

3.1.1 นำแบบทดสอบวัดความรู้สึกล่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของ
อนุวัฒน์ ทั้งสมบูรณ์ กองวิจัยและวางแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
จำนวน 40 ข้อ ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว มีค่าความเชื่อมั่น 0.859 ค่าความเที่ยงตรง 0.28
ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.00 ถึง 3.80 บาท

3.2 แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจิวยิธรรม

3.2.1 นำแบบทดสอบวัดการให้เหตุผล โดยให้พิจารณาวินิจฉัยความหมาย
จากรูปภาพ ในขณะมีสถานการณ์บังคับของ อนุวัฒน์ ทั้งสมบูรณ์ กองวิจัยและวางแผนงาน สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว มีค่าความเชื่อมั่น 0.774

ค่าความเที่ยงตรง 0.53 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -0.32 ถึง 2.78 มาใช้

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group - Posttest Only Design (ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 219)

2. การดำเนินการทดลอง

2.1 โดยใช้การทดลองแต่ละกลุ่ม ใช้เวลา 3 วัน วันละ 1 เรื่อง เรื่องจะ 40 นาที

2.2 ทำการทดลองโดย

2.2.1 กลุ่มทดลอง ก. จัดให้เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น โดยใช้เวลา 40 นาที

2.2.2 กลุ่มทดลอง ข. จัดให้เรียนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนตามชั้นการสอนแบบเบญจชั้น แต่ในชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นเสนอสิ่งเร้านั้นครูใช้หนังสือการทูลเช่นเดียวกับชั้นที่ 1 ของหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น โดยใช้เวลา 40 นาที

2.2.3 กลุ่มควบคุม จัดให้เรียนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนตามปกติ โดยใช้เวลา 40 นาที

3. การทดสอบทัศนคติเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

ทำการทดสอบทันทีหลังจากที่สอนครบทั้ง 3 เรื่องแล้วในแต่ละกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดทั้ง 2 ฉบับ

4. นำผลการทดสอบไปตรวจให้คะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2527 : 40 - 47)
2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2527 : 72 - 88)
3. ทดสอบความแตกต่างของหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น ครูสอน
จริยธรรมแบบเบญจชั้น การสอนปกติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว
(One-Way Analysis of Variance) (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2527 : 261 - 272)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนจริยธรรมโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

เพื่อให้การแปลความหมายและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่ารายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
F	แทน	อัตราส่วนของ F จาก F-distribution
q	แทน	ค่าสถิติจากตาราง Studentized Range, Statistic
กลุ่มทดลอง ก	แทน	กลุ่มผู้เรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น
กลุ่มทดลอง ข	แทน	กลุ่มผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น
กลุ่มควบคุม	แทน	กลุ่มผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนปกติ
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

2. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

1. การเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

ค่าสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S
กลุ่มทดลอง ก	20	131.15	11.887
กลุ่มทดลอง ข	20	132.25	10.959
กลุ่มควบคุม	20	122.6	13.149

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มทดลอง ก กลุ่มทดลอง ข และกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลอง ข หรือกลุ่มที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด กลุ่มควบคุม หรือกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอนปกติมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

การเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-Way Analysis of Variance เพื่อทดสอบว่าทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ปรากฏผลแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1116.233	558.1165	3.86 *
ภายในกลุ่ม	57	8251.1	144.756	
รวม	59	9367.333		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ $F_{.05}(2,57) = 3.17$ นั่นคือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอย่างน้อย 1 จูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อทดสอบว่าค่าเฉลี่ยที่ต่างกัน จึงใช้วิธีการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการ
ใช้วิธีการของ Newman-Keuls Method ดังตาราง 4

ตาราง 4 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้
หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	กลุ่มควบคุม 122.6	กลุ่มทดลอง ก 131.15	กลุ่มทดลอง ข 132.15
กลุ่มควบคุม	122.6	—	* 8.55	* 9.55
กลุ่มทดลอง ก	131.15	—	—	1.00
กลุ่มทดลอง ข	132.15	—	—	—
r			2	3
$q(r, df = 57)$			2.83	3.40
$q\sqrt{MS/n}$			7.614	9.147

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียน
โดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น (กลุ่มทดลอง ข) และนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูล
สอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น (กลุ่มทดลอง ก) สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ
(กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคู่อื่น แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่นคือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ

ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

ค่าสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S
กลุ่มทดลอง ก	20	64.45	6.156
กลุ่มทดลอง ข	20	65.35	7.548
กลุ่มควบคุม	20	58.80	10.648

จากตาราง 5 แสดงว่ากลุ่มทดลอง ก กลุ่มทดลอง ข และกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันโดย กลุ่มทดลอง ข หรือกลุ่มที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด กลุ่มควบคุม หรือกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอนปกติมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-Way Analysis of Variance เพื่อทดสอบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ปรากฏผลแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	504.233	252.117	* 3.631
ภายในกลุ่ม	57	3957.70	69.433	
รวม	59	4461.933		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ $F_{.05}(2,57) = 3.17$ นั่นคือ มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อทดสอบว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน จึงใช้วิธีการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการ
ใช้วิธีการของ Newman-Keuls Method ดังตาราง 7

ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้
หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	กลุ่มควบคุม 58.8	กลุ่มทดลอง ก 64.45	กลุ่มทดลอง ข 65.35
กลุ่มควบคุม	58.8	—	5.65 *	7.35 *
กลุ่มทดลอง ก	64.45	—	—	0.90
กลุ่มทดลอง ข	65.35	—	—	—
r			2	3
q (r, df = 57)			2.83	3.40
$q \sqrt{MS_{w/m}}$			5.27	6.334

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียน
โดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น (กลุ่มทดลอง ข) และนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูล
สอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น (กลุ่มทดลอง ก) สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ
(กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคู่อื่นแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่นคือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ

ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติ

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชน 3 บ้านเนินกุ่ม (ประชานุกูล) อำเภอบางกระพูน จังหวัดพิษณุโลก ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 60 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาของจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น 3 เรื่อง
2. หนังสือการทูล 3 เรื่อง ที่ใช้สำหรับเสนอเป็นสื่อเร้าในชั้นที่หนึ่งของการสอนแบบเบญจชั้น
3. แผนการสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น
4. แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม 1 ฉบับ
5. แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม 1 ฉบับ

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลองครั้งนี้เป็นแบบ Randomized Control Group-Posttest Only Design ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดย กลุ่มทดลอง ก เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น กลุ่มทดลอง ข เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น และกลุ่มควบคุม เรียนโดยใช้ครูสอนปกติ ในแต่ละกลุ่มใช้เวลา 3 วัน วันละ 1 เรื่อง เรื่องละ 40 นาที หลังจากทำการทดลองสอนครบทั้ง 3 เรื่อง ในแต่ละกลุ่มแล้วทดสอบทันที โดยใช้แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมและวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ใช้เวลาในการทดสอบ 35 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดค่าต่อไปนี้

1. คะแนนเฉลี่ย
2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าความแตกต่างของหนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น การสอนปกติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-Way Analysis of Variance)

4. ค่าความแตกต่างของรายเฉลี่ยระหว่างคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน - คูลส์

(Newman - Kuels Method)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น กับครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นและการสอนปกติมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน ดังลักษณะต่อไปนี้

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการทูลสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการทดลองครั้งนี้ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น มีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากการที่นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ใช้การสอนปกตินั้น แสดงว่าผลต่างนี้เกิดจากวิธีสอนของทั้งสองวิธี ซึ่งความแตกต่างน่าจะอยู่ที่การใช้คำถามที่ทั้งชั้นสำหรับอภิปราย ซึ่งวิธีสอนแบบปกตินั้น

ไม่มีคำถามที่มีจำกัดความต่อเนื่องอย่างมีระบบเหมือนคำถามของวิธีสอนแบบเบญจชั้น ซึ่งแต่ละชั้นของคำถามต้องใช้แม่แบบที่แน่นอนของมันไปตามลำดับชั้น ทำนองคล้าย ๆ ที่บลูม (Bloom) (วัลลภ กันทรพิชัย 2527 : 42 - 53 อ้างอิงมาจาก Bloom) กล่าวถึงขั้นตอนของการบรรจุคุณงหมายทางจิตพิสัยของเขา จึงเท่ากับว่าวิธีสอนแบบเบญจชั้นนี้การควบคุมการคิดและนำเข้าสู่การบรรจุวิธีธรรมด้วยขั้นตอนและแม่แบบของคำถามที่เป็นระบบมากกว่าคำถามที่ใช้ในการอภิปรายของการสอนแบบปกติ

และความแตกต่างอีกประการหนึ่งน่าจะเกิดจากสิ่งเร้าที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบของแบบเบญจชั้นอีกทางหนึ่งด้วย ในขณะที่ของวิธีสอนแบบปกติมิได้มีการวางแผนในการทำเช่นนั้น นั่นก็คือการออกแบบสารและสื่อ ที่ใช้เป็นสิ่งเร้าครั้งนี้ เป็นการเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบของความซื่อสัตย์ ในแง่ของความหมาย ประเภท ผลดี สิ่งที่จะส่งเสริมหรือบั่นทอนความซื่อสัตย์ แล้วจึงผูกเป็นเรื่องให้ครอบคลุมองค์ประกอบเหล่านี้ แล้วจัดทำเป็นหนังสือการ์ตูน สื่อสิ่งเร้าดังกล่าวนี้สามารถกล่าวได้ว่าสร้างขึ้นอย่างมีแผนและครอบคลุมองค์ประกอบของจริยธรรมที่ประสงค์มากที่สุด และการกระทำเช่นนี้ย่อมมีส่วนให้ผลสูงกว่าของแบบการสอนปกติ ซึ่งมีได้มีการวางแผนการผลิตสิ่งเร้าตามกระบวนการดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับ การวิจัยของ พรทิพย์ นัทธนวรกวาน (พรทิพย์ นัทธนวรกวาน 2530 : 58) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบเบญจชั้นมีผลการเรียนด้านทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

สำหรับนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากการที่นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกตินั้น เป็นเพราะหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ได้ออกแบบให้เป็นแบบเรียนด้วยตนเอง โดยการนำเอาขั้นตอนการส่วนของวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมาสอดแทรกเข้าไป

ครบทุกกระบวนการสอน นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองจากหนังสือการ์ตูน เป็นสื่อสำเร็จรูป ซึ่งจากผลการวิจัยของ ละออ เล็งประชา (ละออ เล็งประชา 2519 : 22) จิตติมา เหมกิตติวัฒน์ (จิตติมา เหมกิตติวัฒน์ 2519 : 38 - 39), อุดร ชัยญศรี (อุดร ชัยญศรี 2520 : 6 - 33) พบว่า การใช้แบบเรียนสำเร็จรูปสามารถทำให้ผลการเรียนของผู้เรียน สูงกว่าการสอนปกติ และจากผลการวิจัยของ พรทิพย์ มัทธนวศวาน (พรทิพย์ มัทธนวศวาน 2530 : 58) ก็พบว่า วิธีการสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนมีผลการเรียน ด้านทัศนคติและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าวิธีสอนปกติด้วย ดังนั้น หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรม แบบเบญจชั้นจึงมีประสิทธิภาพในการสอนจริยธรรมได้สูงกว่าการสอนปกติ

ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้ หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างไม่นับสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากการที่นักเรียนที่เรียนโดยใช้ครูสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้ หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นมีทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะ นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้เรียนจากการสอนแบบเดียวกัน นักเรียนสามารถอ่านเพื่อรับรู้เนื้อหาที่ได้วางแผนการสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบของ คุณธรรมที่ต้องการแล้วอย่างครบถ้วนจากหนังสือการ์ตูนที่ใช้เป็นสื่อสำเร็จรูปได้เหมือนกัน คือทั้ง ยังได้ตอบคำถามที่มีลำดับขั้นตอนอย่างมีระบบเหมือนกัน ต่างกันเพียงแต่จากกลุ่มหนึ่ง เรียนโดยใช้วิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นจากครู อีกกลุ่มหนึ่งเรียนโดยใช้วิธีสอนจริยธรรม แบบเบญจชั้นจากหนังสือการ์ตูนแบบเรียนด้วยตนเอง ผลจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับผลการวิจัย ของ อุทิศ อนุรักษะยาวชน (อุทิศ อนุรักษะยาวชน 2524 : 98) ที่พบว่า ผลการเรียน ของนักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบเรียนด้วยตนเองกับนักเรียนที่เรียนโดยครูที่ใช้หนังสือ การ์ตูนเป็นสื่อประกอบ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการผลิตหนังสือการ์ตูน
 ควรมีการผลิตหนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นไปใช้ในการเรียนการสอนจริยธรรมค่านอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน
2. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน
 - 2.1 ในการนำเอาวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นไปใช้ในการสอนจริยธรรมผู้สอนจะสอนด้วยตนเองหรือผลิตเป็นสื่อสำเร็จรูป เช่น หนังสือการ์ตูน สอนก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม
 - 2.2 ควรมีการนำเอาวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้นไปใช้ในการสอนจริยธรรมค่านอื่น ๆ นอกเหนือจากเรื่องความซื่อสัตย์
3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป
 - 3.1 ควรมีการวิจัยวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น สำหรับคุณธรรมอื่น ๆ และในระดับชั้นต่าง ๆ
 - 3.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่จะใช้ป็นสื่อเร้าของวิธีสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น
 - 3.3 ควรมีการวิจัยบทเรียนด้วยตนเองแบบเบญจชั้น ด้วยการใชสือสำเร็จชนิดต่าง ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุกประเสริฐ ครู 200 กรุงเทพฯ วัฒนาพานิช 2523, 126 หน้า
- กอ สวัสดิ์พาณิชย์ "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า
- กองแก้ว เจริญอักษร "การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์"
ครูศาสตร์ 9(2) : 36 - 53 มีนาคม - เมษายน 2522
- คณะนิติปรัชญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 301 หน้า อักษรสำเนา
- จิตติมา เหมกิตติวัฒน์ การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ เรื่องพืชและการขยายพันธุ์
พืชในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมกับการสอนตามปกติ วิทยานิพนธ์
กศ.ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 199 หน้า อักษรสำเนา
- ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย โรงพิมพ์เจริญผล 2527, 370 หน้า
- คงเดือน พันธุนาวิน จริยธรรมในสังคมไทย ในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ เอกสารประกอบ
คำบรรยาย เรื่อง จริยธรรมในสังคมไทย ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย กรุงเทพมหานคร
23 เมษายน 2522, 28 หน้า
- _____ การพัฒนาจริยธรรม : ตำราจิตวิทยา สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 84 หน้า
- คงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โรงพิมพ์
การศาสนา 2520, 339 หน้า
- คุชฎี สีคลวรารงค์ การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบไตรสิกขาและธรรมกัจจนาในการสอนแบบเบญจศีล
และธรรมาศรัยธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514, 120 หน้า อักษรสำเนา

ทิศนา แวมณี และคนอื่น ๆ กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 นุรพาศิลป์การพิมพ์

2522, 249 หน้า

นิพนธ์ ศุขปริที และลัดดา ศุขปริที เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บางแสน 2517, 167 หน้า

บุญชู ยืนยงสกุล การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจและความสนใจระหว่าง

การเรียนรู้จากหนังสือการ์ตูนเรื่องแบบธรรมชาติ กับแบบที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง

ปริญญาโท กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 124 หน้า อุดมสำเนา

ประคิษฐ์ พรหมเสนา การนำวิธีสอนในสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์ ศ.บ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 173 หน้า อุดมสำเนา

ประทีน คล้ายนาค การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสอนด้วยหนังสือการ์ตูน กับการสอนตามปกติ ปริญญาโท กศ.บ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 149 หน้า อุดมสำเนา

ประสงค์ สุรสิทธิ์ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

จากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษร บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษรประกอบด้วย

ภาพการ์ตูน และบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเนื้อเรื่องเป็นการทวนเรื่อง ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปริญญาโท กศ.บ.วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 69 หน้า อุดมสำเนา

ประเสริฐ มาสุปริที การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์

ชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูน กับการสอนตามปกติ

ปริญญาโท กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 36 หน้า อุดมสำเนา

ปรีชา ศรีสมยศ การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้การเฝ้าสังเกตบทบาทสมมุติและการใช้

การอภิปรายกลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญาโท กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2528, 221 หน้า อุดมสำเนา

ปัญญา ฉิวเผือก การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง

ความรู้เบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน โดยการใช้บทเรียนใบคู่กับการสอนปกติ ปริญญาโท

กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 168 หน้า อุดมสำเนา

เป็รื่อง กุมุท "วิธีสอนจริยศึกษาแบบเบญจชั้น" วารสารข้าราชการ กุมภาพันธ์ 2528,
หน้า 41 - 45

พรทิพย์ มัททรวงศ์วาน การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบเบญจชั้น และการสอนปกติ ปรินญาณิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530, 105 หน้า อักส่าเนา

พรรณี ลิ้มปัทนา การใช้วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ กศ.บ. สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523,
136 หน้า อักส่าเนา

พร้อมเพรา นิตมร ผลการใช้หนังสือภาพที่มีตัวละครเป็นสัตว์กับหนังสือภาพที่มีตัวละครเป็นคนต่อ
คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้อ่าน 2 กลุ่มอายุ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 134 หน้า อักส่าเนา

พระราชวรมนี ชาวพุทธกับชะตากรรมของสังคม ปรากฏาโกลศิบทอง กรุงเทพฯ มูลนิธิโกลศิบทอง,
2523

มานโชนย์ ศันสนิชย์ "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตชาติ" ครูปริทัศน์ 5(9) : 41 - 48
กันยายน 2523

เนธี ปิลันธนานนท์ "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน" ครูปริทัศน์ 7 : 1 (ม.ค.25) 54 - 59
ระวี ภาวิไล "จริยธรรมในสังคมไทย" การศึกษาแห่งชาติ 5 : 2 มิถุนายน - กรกฎาคม
2522

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร 2528, 314 หน้า

ละออ เล็งประชา การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติวิทยาศาสตร์ในการสอนวิชา
วิทยาศาสตร์ เรื่อง สิ่งที่มีชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบเรียนโปรแกรมกับการสอนตาม
ปกติ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 39 หน้า
อักส่าเนา

วัลลา กัทรพี "จริยธรรมกับพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 14(4)

2527, 42 - 53

วิเชียร วงษ์ขมู การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนจริยศึกษาโดยใช้หนังสือการ์ตูนที่มีตัวเดินเรื่องที่นักเรียนรู้จักและไม่รู้จักเป็น "แม่แบบ" ปรินิพนธ์ กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 63 หน้า อักสาเนา

✓ วิทย์ วิศเวทย์ จริยศาสตร์เบื้องต้น มุ่งเน้นกับปัญหาจริยธรรม อักษรเจริญทัศน์ 2520, 138 หน้า

วินัย เกษมเศรษฐ "สิ่งที่ควรทำในการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา" รวมคำบรรยายและการประชุมกลุ่ม เรื่องการส่งเสริมจริยศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 4 - 6 มิถุนายน 2523 หน้า 1 - 6

วิริยะ บุญยนิवासน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมชาติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า อักสาเนา

วีระพงษ์ คุณมณี การศึกษาดผลการสอนด้วยวิธีสอนตาม ขั้นตอนของอริยสัจในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปรินิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 172 หน้า อักสาเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการสัมมนาหนังสือสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11 - 16 ปี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2510, 275 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยศึกษานิเทศก์ คู่มือการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2528, 44 หน้า

สกล เทียงแท้ ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน ปรินิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 222 หน้า อักสาเนา

สงม ลักษณะ "หลักสูตรปัจจุบันและการสอนการอบรมนักเรียน" รวมคำบรรยายและผลการประชุมกลุ่มเรื่องการสอนส่งเสริมจริยศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 4 - 6 มิถุนายน 2523, หน้า 6 - 7

- สมัคร ผลจำรุญ รูปแบบของภาพการ์ตูนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
 ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2522, 91 หน้า อักสำเนา
- สมบัติ สุริยะกุล การสร้างบทเรียนสื่อประสมในวิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในอำเภอ
ประเหลียน จังหวัดตรัง ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2523, 218 หน้า อักสำเนา
- สมเดช ลีแสง การทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 111 หน้า
 อักสำเนา
- สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ คู่มือการใช้สื่อทัศนวัสดุ มงคลสารพิมพ์ 2506, 422 หน้า
- สาโรช บัวศรี "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า
- สุจิตรา บัวคำภา การศึกษาการสอนจริยศึกษาค้นคว้าการใช้และไม่ใช้การแสดงผลบทบาทสมมุติในระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526,
 130 หน้า อักสำเนา
- สุภาพรณ พวงจันเพชร การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาศีลธรรม หน่วย "คุณธรรมเสริมสร้าง
ลักษณะนิสัย" โดยใช้วิธีการบูรณาการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบบทบาทในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 145 หน้า อักสำเนา
- สุมน อมรวิวัฒน์ "การปลูกฝังจริยธรรมในเยาวชนหน้า" วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 4
 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2523, หน้า 19 - 24
- _____ "การสอนศีลธรรม การสอนแบบสาธิตจากพุทธวิธีสอน" 2513, 220 หน้า
- สุรวัช ศรีวัช "การสอนจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา" ประชาศึกษา 29(8) :
 42 - 45 มีนาคม 2521
- สุรางค์รัตน์ ณ พัทลุง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 7 โดยการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนแบบเดิม วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 138 หน้า อักสำเนา

สุวิธ แทนัน การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
จากการเรียนด้วยบทเรียนที่มีแค่ตัวอักษร บทเรียนที่มีตัวอักษรประกอบด้วยภาพการ์ตูน โครงร่าง
การ์ตูนล้อของจริง และการ์ตูน ลีลของจริง ปรินฎานิพนธ์ กศ.บ.วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2517, 47 หน้า อักส่าเนา

อรรถพงศ์ อันตะริกานนท์ การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากหนังสือการ์ตูนที่มีวิธีเสนอ
เนื้อหาต่างกัน ปรินฎานิพนธ์ กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 32
 หน้า อักส่าเนา

อุคร ธัญญศรี การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างการใช้
บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติ เรื่อง เหตุการณ์ตั้งแต่ พ.ศ.2411 ถึง พ.ศ.2468
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปรินฎานิพนธ์ กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2520, 199 หน้า อักส่าเนา

อุทิศ อนุรักษะยาวชน การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากหนังสือการ์ตูน โดยเรียนกับครูและ
เรียนด้วยตนเอง ปรินฎานิพนธ์ กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524,
 59 หน้า อักส่าเนา

อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ เปรียบเทียบผลการเรียนด้านความรู้และความเข้าใจจากหนังสือการ์ตูนซึ่ง
นักเรียนมีส่วนร่วมในการประกอบภาพเอง โดยมีการให้ผลป้อนกลับพร้อมกับอธิบาย และไม่มี
การอธิบายกับไม่มีผลป้อนกลับ ปรินฎานิพนธ์ กศ.บ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2516, 96 หน้า อักส่าเนา

อำนาย ทะพังก์แก และชยันต์ วรธนะภูติ "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักศึกษา"
วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 5 : 39 - 40 มิถุนายน - กรกฎาคม
 2522

Hiskin, Donald S. and Kenneth Hoskinson. "An Experimental Test of the
 Effect of Structured Discussions of Moral Dilemmas Found in Children's
 Literatures on Moral Reasoning," The Elementary School Journal.
 77(5) : 407-415, 1977.

Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. Princcton, New Jersey, 1952. 32 p.

- Jonex, V. and Morrrix. "Relations of Temperament to the Choice of Values," Journal of Abnormal Social Psychology. 53 : 781-783, May, 1956.
- Keiffer, Robert E. and W. Cochran Manual of Audio Visual Technique. Michigan, Edward Brother, Inc., 1950. 160 p.
- Kinder, Jame S. Audio Visual Materials and Technique. 2nd, ed., New York, American Book Company, 1959. 592 p.
- Kohlberg "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior ed. by Thomas Lickma, p. 29-53, New York, Holt Rinehart and Winston, 1967.
- Lefurgy, W.C. and G.W. Waloshin, "Immediate and Longterm Effects of Experimentally Induced," Social Influence in Modification of Adolescents Moral Judgements," Journal of Personality and Social Psychology. 18(12) : 104-110, December, 1969.
- Lickona, Thomas (ed). Moral Development and Behavior Theory, Research and Social Issues. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1976. 402 p.
- Midlarsky, E., J.H. Bryan; and P. Brickman. Aversive approval. Interactive Effects of Modeling and Reinforcements on Altruistic Behavior. Child Development 1973. 328 p.
- Piaget, Jean. The Moral Judgement of the Child. Alexcoe. III : Free Press, 1960.
- Pittman, David J. "Media and Juvenile Delinquency," Juvenile Delinquency. New York, Philosophical Library, Inc., 1958. 300 p.
- Schonell, Fred J. The Psychology and Teaching of Reading. London, Oliver and Boyd, 1961. 295 p.
- Selman, Robert L. and Marcus Liberman. "Moral Education in the Primary Grades : An Evaluation of A Development Curriculum," Journal of Educational Psychology. 67(5) : 712-716, 1975.
- Sones, W.W.D. "The Comic and the Instruction Method," Journal of Educational Sociology. 238-239 December 1944.
- Turiel, Elliot, "An Experimental test of the Sequentiality of Development Stages in the Child's Moral Judgment," Journal of Personality and Social Psychology. 3(6) : 611-618 June, 1966.
- Wittich, Walter A. and Charles F. Schuller. Audio-Visual Materials : Their Nature and Use. 3rd.ed., New York, Harper and Brothers Publishers, 1962. 500 p.

Wittich, Walter A. and Charles F. Audio Visual Their Natures and Use.
4th.ed., Tokyo, John Weatherhile, Inc., 1968. 554 p.

_____. Audio-Visual Material. New York, American Book Company.
1950. 624 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แผนการสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น

หนังสือการ์ตูนที่ใช้เสนอเป็นเรื่องราวในชั้นที่ 1

แผนการสอนจริยธรรมแบบเบญจชั้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คุณธรรม ความซื่อสัตย์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากนักเรียนเรียนเรื่องความซื่อสัตย์แล้ว นักเรียนสามารถ

1. แสดงความรู้สึกเชิงจริยธรรมในการเห็นด้วยกับพฤติกรรมซื่อสัตย์ หรือไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ได้

2. บอกเหตุผลเชิงจริยธรรมในการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำตามพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ หรือไม่กระทำตามพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ได้

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การกระทำที่ยึดหลักแห่งความจริง ตรงไม่บิดเบือนเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น มีสัจจะและความจริงใจ ความซื่อตรง การไม่คดโกง

การแสดงออกซื่อสัตย์ สามารถแสดงได้ 3 ทางคือ

1. ทางกาย เช่น ไม่ลักทรัพย์ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงใจ ซื่อตรง
2. ทางวาจา เช่น พูดตรงไปตรงมา พูดความจริง พูดในสิ่งที่ควรพูด มีสัจจะ
3. ทางใจ เช่น ไม่โลภอยากได้ของของผู้อื่น มีความจริงใจ

ประเภทของความซื่อสัตย์ ได้แก่

1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ ทำความที่พูดไว้ไม่เหลวไหล
2. ซื่อสัตย์ผู้อื่นคือ ไม่โกง ไม่เอาเปรียบเพื่อนหรือผู้อื่น รักและหวังดีต่อผู้อื่น
3. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คือ ไม่แสวงผลประโยชน์ส่วนตนในทางมิชอบจากหน้าที่การงานและ

ความรับผิดชอบ

แนวคิดและหลักการ

ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมอันประเสริฐ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติเป็นประจำย่อมให้คุณประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ ทำให้มีเกียรติ ชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับนับถือไว้วางใจของคนทั่วไป

วิธีสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสิ่งเร้า โดยให้นักเรียนอ่านหนังสือการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นรับรู้ ครูตั้งคำถามแนะแนวทางการรับรู้ เกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรมให้อ่าน คำถามดังกล่าวคือ ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร หรือเกิดอะไรขึ้นบ้าง แล้วแต่กรณี เมื่อได้คำตอบแล้วก็ถามต่อไปในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ลึก วิเคราะห์เหตุผล ครูจะถามถึงว่า อะไรเป็นเหตุของเรื่องนี้ และหรือถ้าไม่ต้องการให้เกิดผลอย่างนี้ควรทำอย่างไร หรือแล้วแต่กรณี

ขั้นที่ 4 ขั้นตัดสินใจความดีงาม ครูถามกระตุ้นให้นักเรียนตัดสินใจว่า เรื่องนี้ทำให้เกิดความเสียหายกับใครหรือไม่ เพราะอะไร หรือสิ่งนี้น่ารังเกียจหรือน่ายกย่อง ทำไมและเพราะอะไร หรือแล้วแต่กรณี เมื่อได้คำตอบแล้วจึงถามในขั้นสุดท้ายคือ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินคุณธรรมส่วนตัวและเหตุผลเชิงจริยธรรม ครูถามนักเรียนว่า ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำหรือไม่ เพราะอะไร ถ้าเป็นเธอ เธอจะอย่างไร เพราะอะไร หรือแล้วแต่กรณี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนครั้งที่ 1

วิธีสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสิ่งเร้า ซึ่งใช้หนังสือการ์ตูนเสริมจริยธรรมเรื่อง บทเรียนราคาแพง เมื่อนักเรียนอ่านเสร็จแล้ว ครูจึงเริ่มขั้นที่ 2 - 5 ซึ่งจะเป็นคำถามตามลำดับขั้นดังนี้

คำถามขั้นที่ 2 ชั้นการรับรู้

แนวตอบ

1. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร	1. ความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. บุญธรรมนำอะไรเข้าไปในห้องสอบ	2. บุญธรรมจกคำตอบใส่กระเป๋ำเข้าไปในห้องสอบ
3. บุญธรรมพาอะไรในห้องสอบ	3. บุญธรรมนำคำตอบออกมาลอกในห้องสอบ

คำถามขั้นที่ 3 ชั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้สึก

แนวตอบ

1. ทำไมบุญธรรมถึงทำเช่นนั้น	1. เพราะบุญธรรมอยากไถ่ทุน
2. บุญธรรมทำเช่นนั้นมีผลอย่างไร	2. ทำให้ถูกกาหักกระดาษ
ถูกลงโทษ
โดนประจานหน้าเสาธง
หมดโอกาสได้รับทุน
3. เชอรู้สึกอย่างไรกับการกระทำของบุญธรรม	3. ไม่ชอบ

คำถามขั้นที่ 4 ชั้นตัดสินใจความดีงาม

แนวตอบ

1. การกระทำของบุญธรรมดีหรือไม่ดี	1. ไม่ดี เพราะเป็นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. การที่บุญธรรมกระทำเช่นนั้นเป็นผลดีหรือผลเสียแก่บุญธรรมเอง เพราะอะไร	2. เป็นผลเสียแก่บุญธรรมเอง
เพราะโดนลงโทษ โดนประจานหน้าเสาธง
หมดโอกาสได้รับทุน
3. สิ่งที่บุญธรรมน่ารังเกียจหรือน่ายกย่องทำไม	3. น่ารังเกียจ เพราะกระทำในสิ่งที่เป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
4. สังคมจะเป็นอย่างไร ถ้าเป็นคนทำแบบบุญธรรม	4. ไม่มีใครยอมรับนับถือ
ไม่ยอมคบค้าสมาคมด้วย

คำถามขั้นที่ 5 ขั้นประเมินคุณธรรมส่วนตัวและเหตุผลเชิงจริยธรรม

แนวตอบ

1. ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำแบบบุญธรรมหรือไม่ เพราะอะไร	1. ไม่ทำอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. ถ้าเป็นเธอ เธอจะอย่างไร เพราะอะไร	2. ทำด้วยความสามารถของตนเอง เพราะเราต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนครั้งที่ 2

วิธีสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอสิ่งเร้า ซึ่งใช้หนังสือการ์ตูนเสริมจริยธรรมเรื่อง ผู้ฉ้อ เมื่อนักเรียนอ่านเสร็จแล้ว ครูจึงเริ่มขั้นที่ 2 - 5 ซึ่งจะเป็นคำถามตามลำดับขั้นดังนี้

คำถามขั้นที่ 2 ขั้นการรับรู้

แนวตอบ

1. นิทานเรื่องผู้ฉ้อเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร	1. ความไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
2. ของเราเห็นกระเป๋าคูสุคาที่ไหน	2. ที่บนโต๊ะครูในห้องเรียน
3. ของเราเห็นกระเป๋าคูสุคาและพบอะไร	3. พบเงินค่ารถที่จะไปทัศนศึกษา
4. ของเรานำเงินไปซ่อนไว้ที่ไหน	4. ในกระเป๋าคูสุคาของตัวเอง

คำถามขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ลึก

1. ทำไมของเราจึงหยิบเงินในกระเป๋าคูสุคาไป	1. เพราะของเราอยากมีเงินไปทัศนศึกษา
2. ของเราทำเช่นนั้นมันมีผลอย่างไร	2. ทำให้เพื่อน ๆ ออกไปทัศนศึกษาตนเองถูกครูทำโทษ
ผู้ปกครองต้องชดใช้เงินที่เอาไป
3. เรายังรู้สึกอย่างไรกับการกระทำของเรา	3. ไม่ชอบอย่างมาก

คำถามขั้นที่ 4 ขั้นตัดสินใจความถี่งาม

แนวตอบ

1. การกระทำขององอาจดีหรือไม่ดี ทำไม	1. ไปก็เลย เพราะเป็นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์
'ต่อตนเองและผู้อื่น'
2. การที่องอาจทำเช่นนั้นเป็นผลเสียหรือ
ผลดีแก่องอาจเองหรือแก่อนอน
เพราะอะไร	2. เป็นผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่นด้วย
เพราะทำให้เพื่อน ๆ ออกไปทัศนศึกษา
ตนเองถูกลงโทษ ผู้ปกครองต้องชดใช้เงินแทน
3. สิ่งที่ต้องอาทอนำรังเกียจหรือน่ายกย่อง
ทำไม	3. น่ายกย่อง เพราะทำในสิ่งที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อ
'ตนเองและผู้อื่น'
4. สังคมจะเป็นอย่างไร ถ้ามีคนที่แบบ
องอาจ	4. จะเดือดร้อนกันไปหมด

คำถามขั้นที่ 5 ขั้นประเมินคุณธรรมส่วนตัวและเหตุผลเชิงจริยธรรม

แนวตอบ

1. ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำแบบองอาจหรือไม่
เพราะอะไร	1. ไม่ทำอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นการกระทำ
ที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
2. ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำอย่างไร
เพราะอะไร	2. จะไม่เข้าไปค้นบนโต๊ะครูและหยิบเงิน
จำนวนนั้นไป เพราะไม่ใช่ของของเราเอง

.....

คำถามขั้นที่ 4 ขั้นตัดสินใจความต้องการ

แนวตอบ

1. การกระทำของพิชิตเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่
ทำไม	1. ไม่ใช่ เพราะเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
2. พิชิตทำเช่นนี้มีผลเสียหรือผลดีแก่คนอื่น ๆ
หรือแก่พิชิตเอง เพราะอะไร	2. เป็นผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นด้วย
เพราะตนเองถูกลงโทษ เพื่อน ๆ และครู
ไม่ให้ความไว้วางใจและหมดความเชื่อถือ
ในตัวเขา และยังทำให้สหกรณ์ขาดทุน
สมาชิกผิดหวังอย่างมากที่ไม่ได้ไปเที่ยว
ตามที่ตั้งใจกันไว้
3. สิ่งที่พิชิตทำน่ารังเกียจหรือน่ายกย่อง
ทำไม	3. น่ารังเกียจ เพราะไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
4. สังคมจะเป็นอย่างไรถ้ามีคนทำอย่างพิชิต	4. หมดความเชื่อถือ
ไม่มีใครไว้วางใจอีกต่อไป

คำถามที่ 5 ขั้นประเมินคุณธรรมส่วนตัวและเหตุผลเชิงจริยธรรม

แนวตอบ

1. ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำแบบพิชิตหรือไม่
เพราะอะไร	1.. ไม่ทำอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นการไม่ซื่อสัตย์
ต่อหน้าที่
2. ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำอย่างไร
เพราะอะไร	2. จะทำหน้าที่ของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ไม่
แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง เพราะ
เรามีหน้าที่ทำอะไร ก็ต้องทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด

.....

การประเมินผล

ใช้แบบทดสอบวัดทัศนคติและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

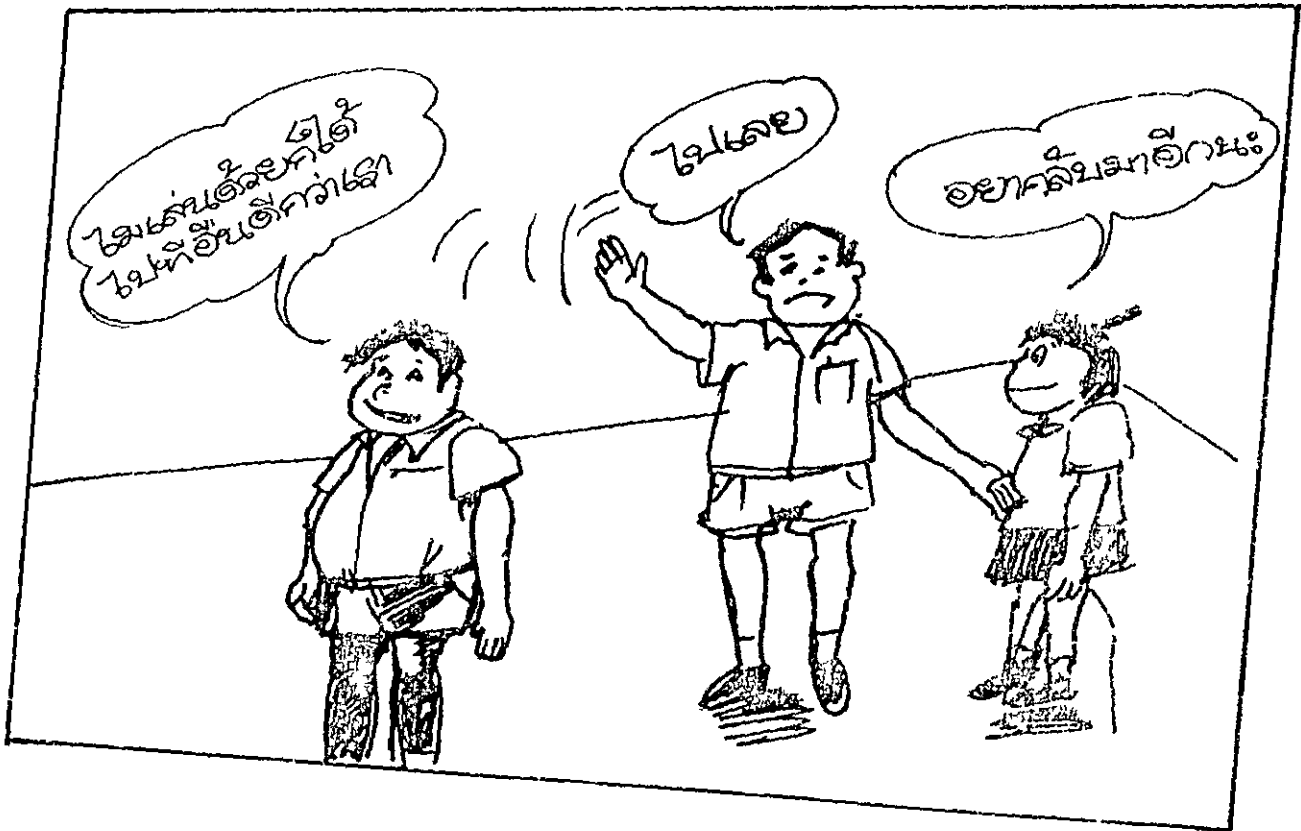
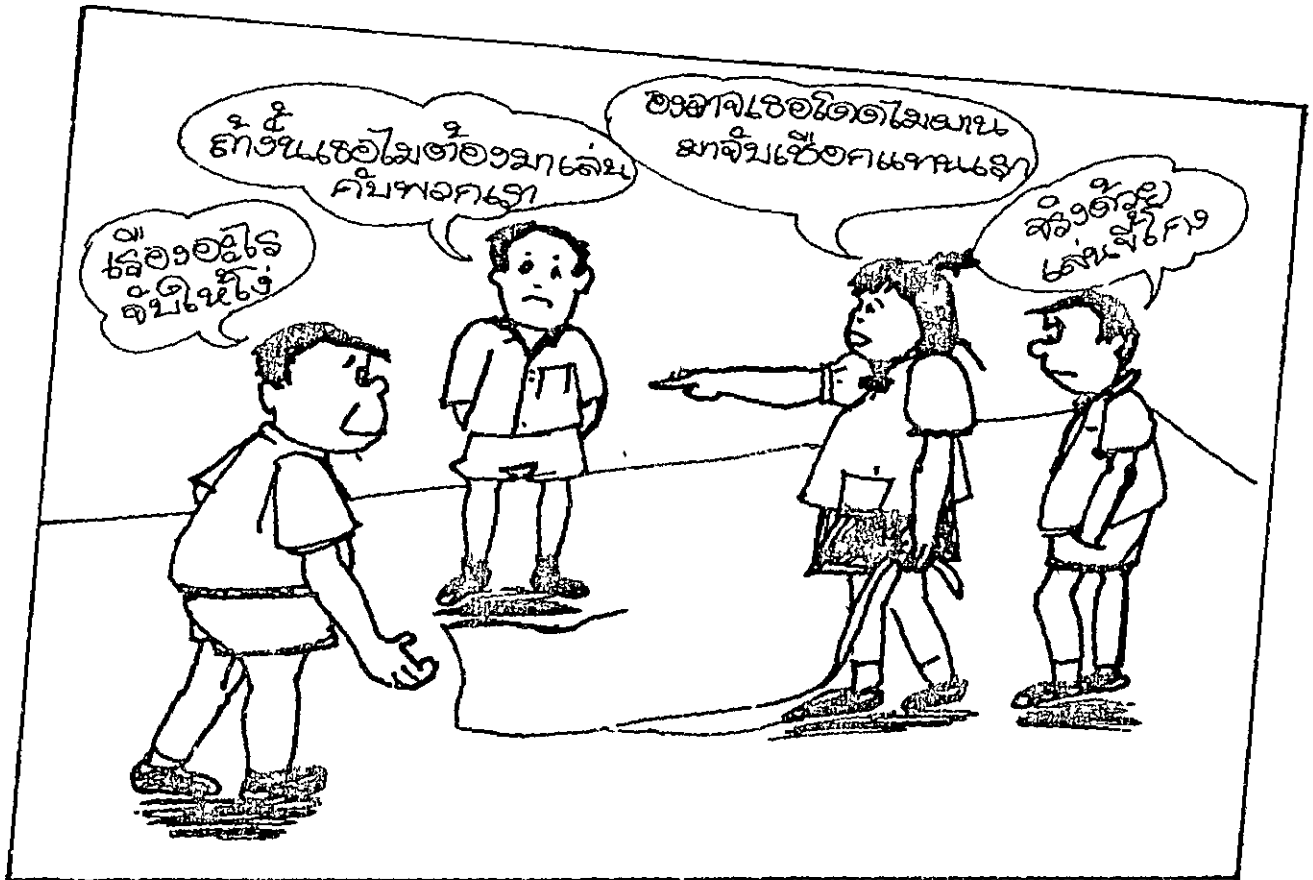
ผู้ฝึก..
ป

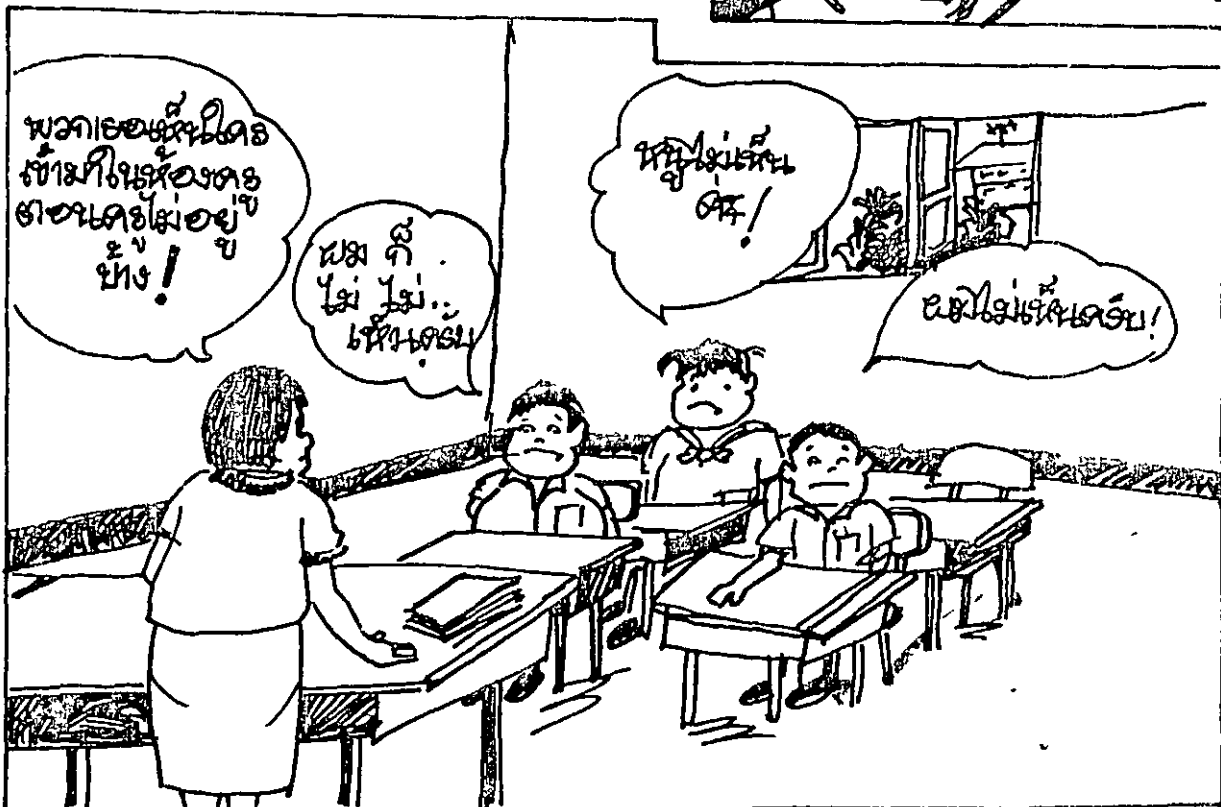
© 1010100 ~ 1010100 ©

ທຸກຄົນນຳເງິນມາໃຫ້ໂຕຮູ້ພາສາເປັນເງິນທຳອິດ
2000 ພາກເປັນຕົ້ນ ລູກສະນຳເງິນກໍ່ໄປຕິດຫ້ອ
ຮອດທີ່ພາກລາຈອໄປທົດພິດກຊາ ຕົ້ນໃນວັນພຼ່ວນີ້

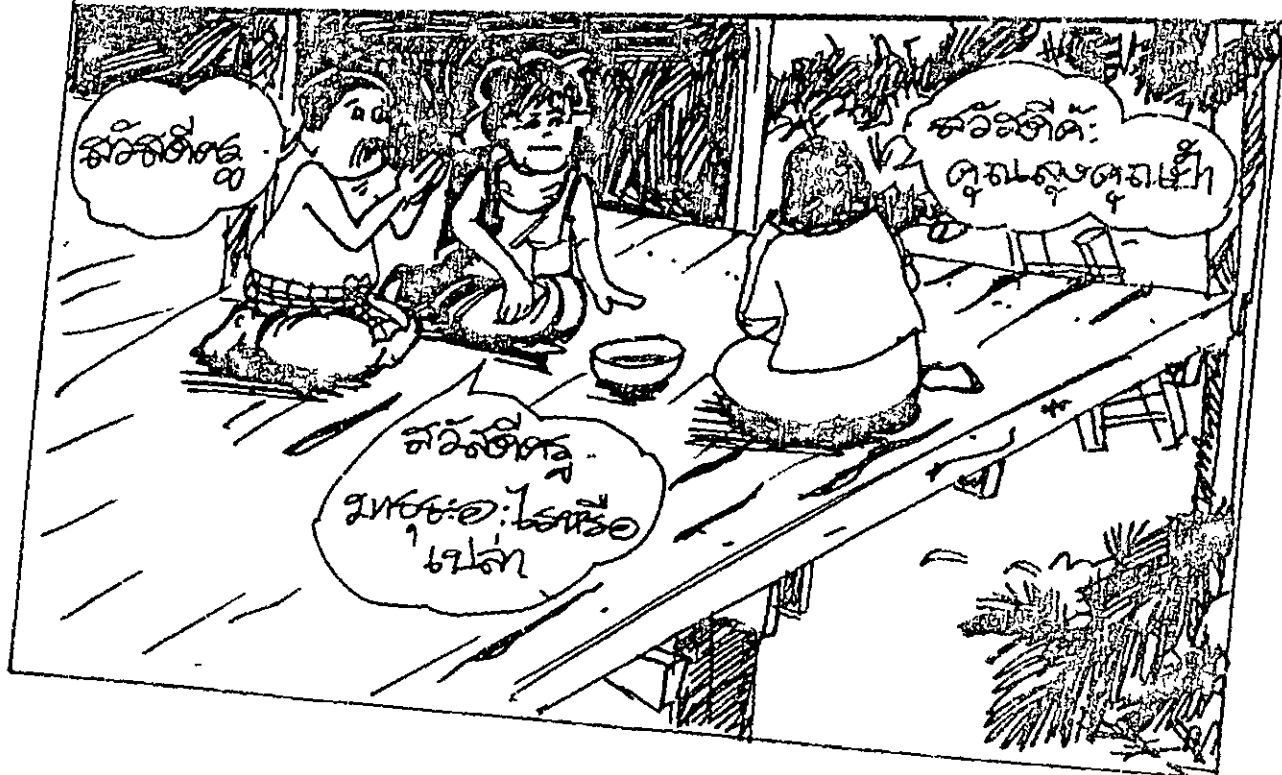

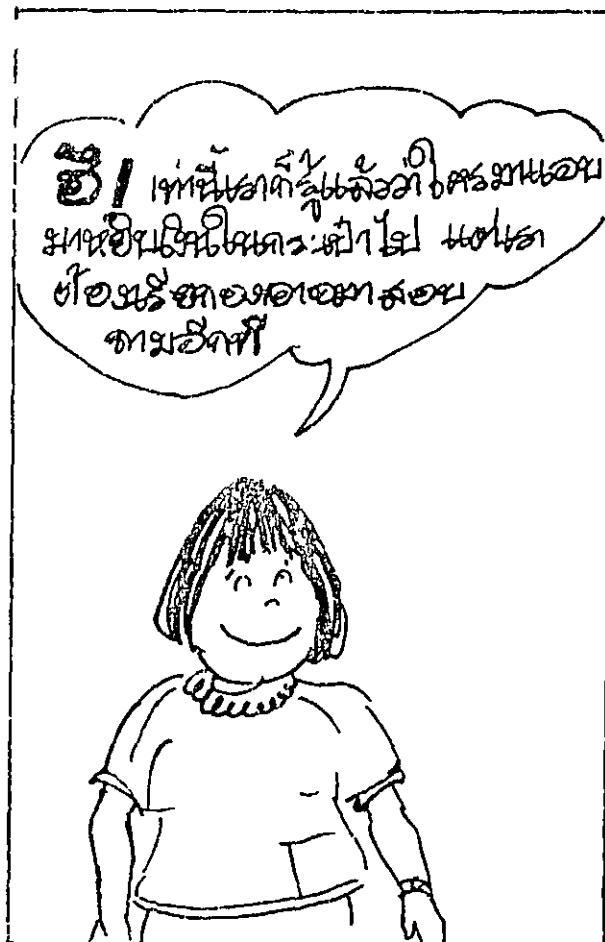
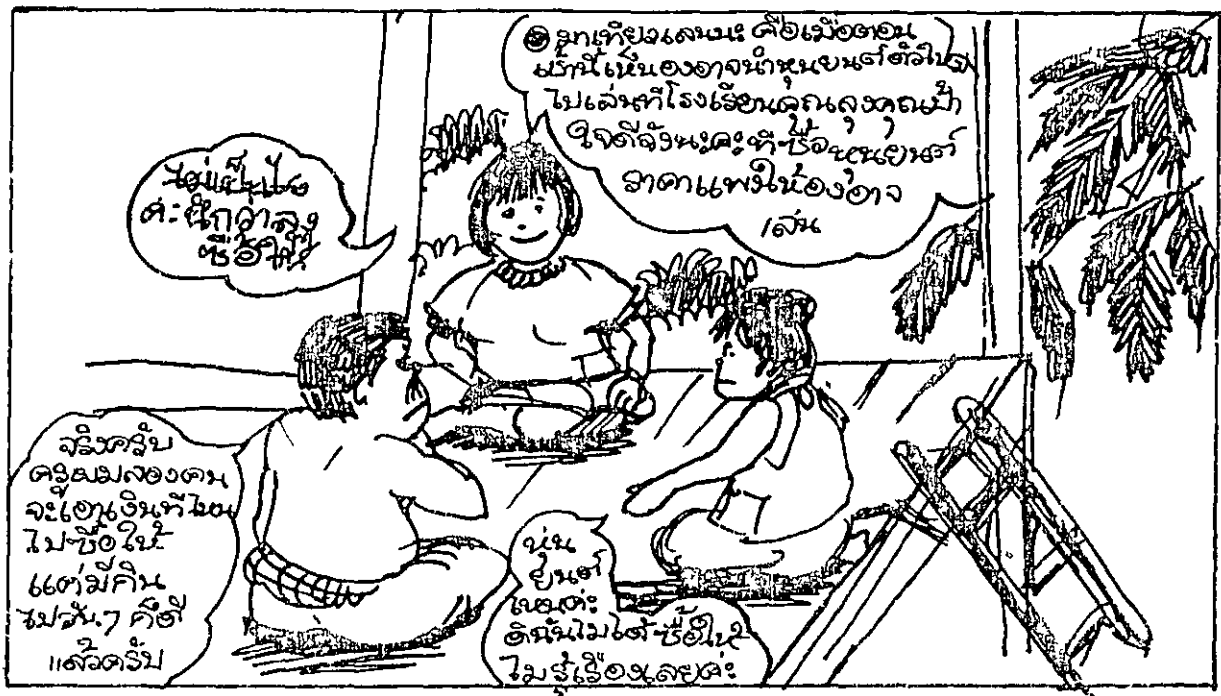

នៅពេលដែលយើងបានដឹងពីការងារនេះ យើងបានទៅជួបជាមួយម្ចាស់ផ្ទះ
របស់ខ្ញុំ ហើយ

ภาคผนวก ข.

หนังสือการทุนสอนจริยธรรมแบบเบญจฉัตร

หนังสือการ์ตูนสอนจริยธรรมแบบ
เบาะจวนซ์
ชุด... คุณธรรมความซื่อสัตย์ ตอน...

๒
ผู้ฝึก..
ป

© นพดล ศรีธรรมะ ©

นิพนธ์

หนังสือการชุมนุมสภานิติบัญญัติแบบเบญจกัณฐ์
 ๗ ๓ ๒๕๐๑ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยการสนับสนุน
 ของสภานิติบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไทยโดยมี
 การสนับสนุน เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการศึกษา
 ด้านการปกครอง ส่วนนี้ได้รับเกียรติจาก
 ซึ่งจากผลการทดลองใช้พบว่าเครื่องมือนี้ จะทำให้
 ได้หนังสือการชุมนุมสภานิติบัญญัติแบบเบญจกัณฐ์
 เครื่องมือในการศึกษาสภานิติบัญญัติ
 เป็นสื่อในการศึกษาสภานิติบัญญัติ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์
 ดร. เบญจ คุชกร และ อาจารย์ นพ. นพ. นพ. นพ.
 เป็นอย่างสูงทำให้ได้มีโอกาสอย่างดียิ่งในการจัดทำ
 หนังสือการชุมนุมสภานิติบัญญัติแบบเบญจกัณฐ์
 นี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาสภานิติบัญญัติ

นิพนธ์ ธีระวัฒน์

วิธีที่ดีกับคุณหนู!

วันนี้ผมมีนิทานสั้นๆ มาเล่าให้ฟัง แต่ก่อนให้คุณหนูๆ จงอ่านนิทานสั้นๆ ในเล่มนี้ก่อนแล้วค่อยมาฟังนิทาน

1. คุณหนูจงตั้งใจอ่านนิทานให้ดีกับหนังสือในนิทาน
ที่มีอยู่จริง

2. หลังจากอ่านนิทานจบแล้วจะมีปัญหาให้ให้คุณหนูๆ
ตอบโดยเขียนลงในช่องว่างที่มีอยู่ การตอบปัญหา
นี้ไม่มีถูกหรือผิด แต่ขอให้ให้คุณหนูๆ ตอบตามความ
เข้าใจ ตามความรู้อย่างดีที่สุด และอย่ากลัวว่าคุณจะตอบ
ผิด

3. ถ้าคุณสงสัยคำถาม จะมีเฉลยอยู่หลังคำถามนี้ไม่ใช่
เป็นคำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด แต่เป็นข้อแนะนำที่จะ
เขียนแนวทางการให้คุณหนูๆ ตอบ โดยคุณหนูๆ อาจตอบ
นอกเหนือจากนี้ก็ได้

4. คุณหนูควรจะมีข้อสงสัยต่อคำถามโดยไม่รีบ
เฉลยคำตอบ

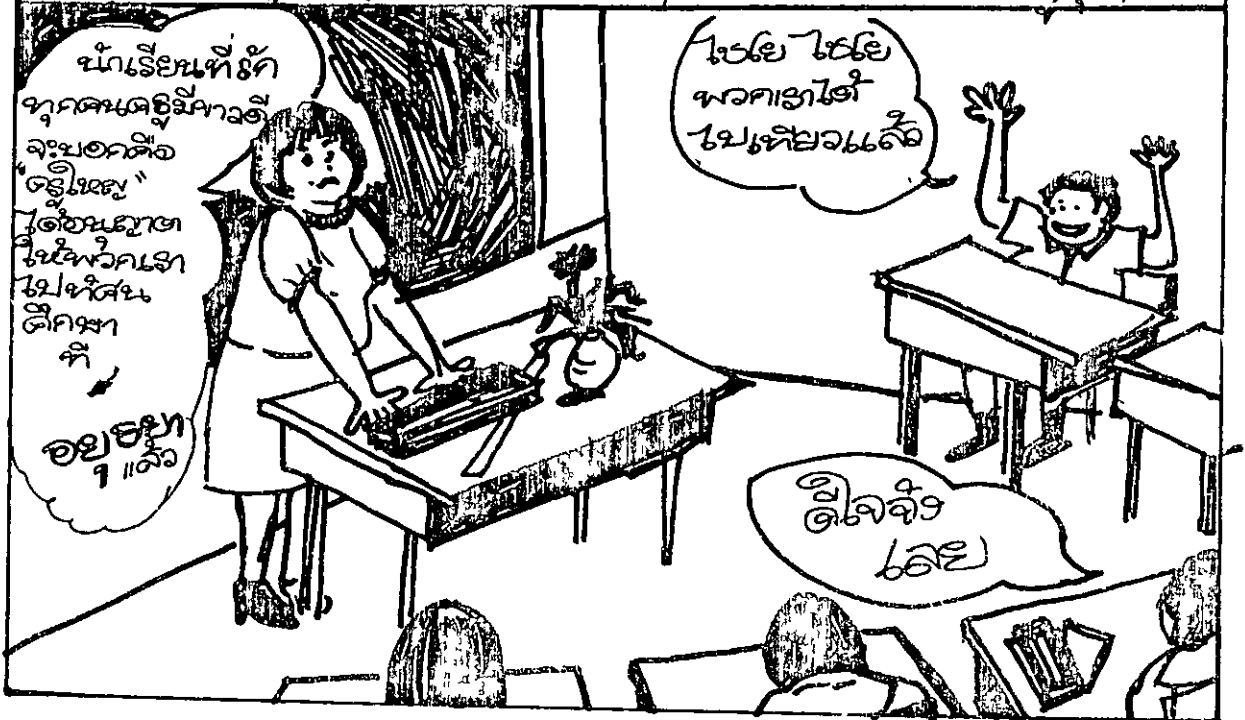
5. เมื่อคุณหนูอ่านและตอบปัญหาจบแล้วให้คุณหนู
จงตั้งใจมาอ่าน

❶ หนังสือคำถามนี้จะมีข้อสงสัยอยู่ในทุก
เล่มพร้อมกับพจนานุกรมข้อสงสัย หรือ
ไม่เห็นด้วยกับพจนานุกรมที่ไม่ใช่ข้อสงสัยได้

❷ นอกเหนือจากข้อสงสัยในคำถามแล้ว
สิ่งที่คุณหนูๆ ควรทำคือการพจนานุกรมที่
ถ้ามีความสงสัย หรือไม่แน่ใจ
พจนานุกรมที่สงสัยว่ามีความไม่ชัดเจนได้

二

[illegible]

๑๒ อธิบายความสำคัญของการปฏิบัติธรรม
ในพระพุทธศาสนาว่า การปฏิบัติธรรมเป็นการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์
หลุดพ้นจากกิเลสและกองทุกข์ได้

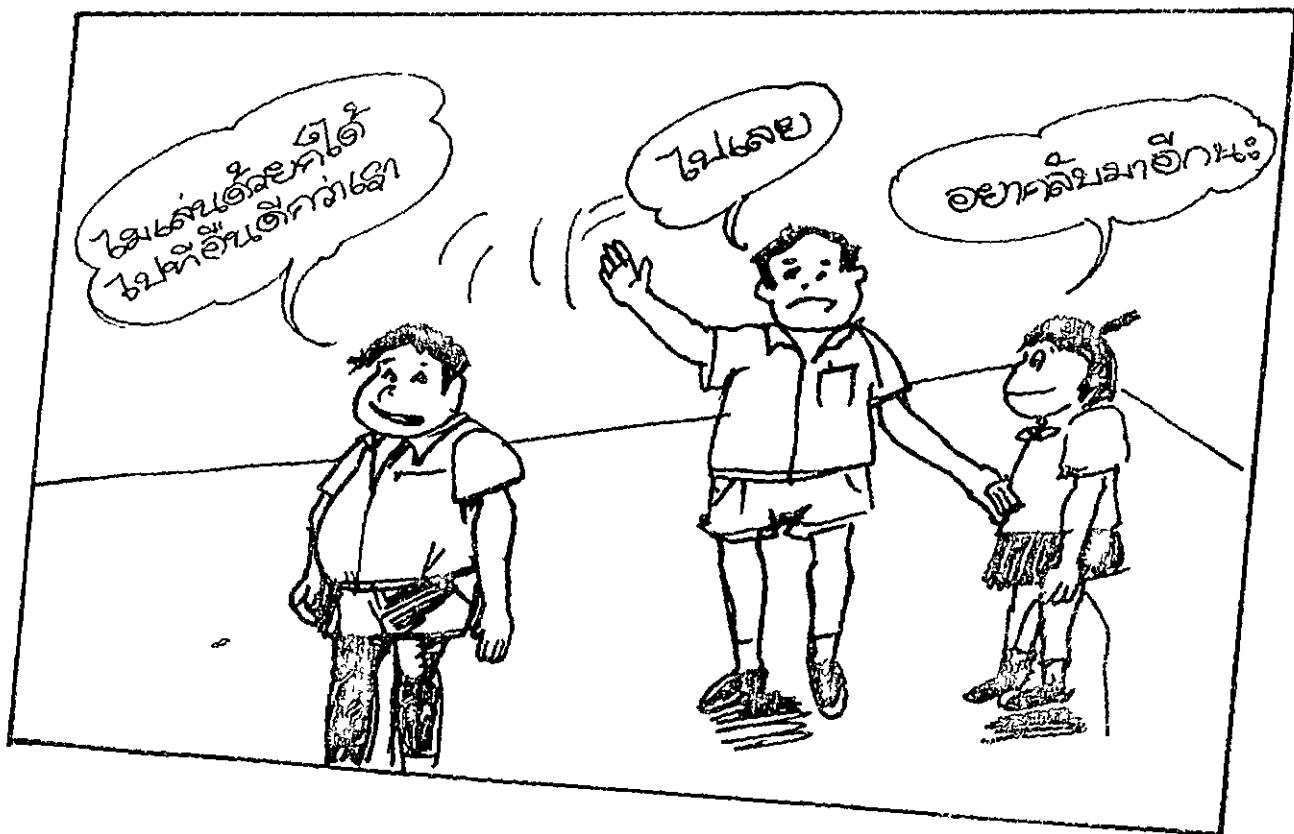
।ज्ञावः।ता।कम
५२।नेन
अंश

မိဘုရား
မိမိအဖေ
မိမိအမေ
မိမိအဘ
မိမိအမိ

ອງຫາຈເລີ່ມນຶກເຊື່ອມຮັບນີ້ໄດ້ຢູ່ແຕ່ໄລຍະໜ້າໃຈຂອງເຂົາຈະແລ່ນໄດ້ຢູ່
ເພາະຂອງຫາຈສິນລ້ຽຍເກຣ ຫຼັກແຫຼ່ງເຊື່ອມຕົນເປັນ ຍັກກັ້ງ
ຍັງບ່ອນຮຽນແກ່ຄົນເກື້ອອະແກ່ກວ່າຕົນເປັນ.

เราไปลอกการบ้านเพื่อน?
ในข้อนี้เขียนแต่คำว่าครูสั่งให้ทำ
ถ้าเราเมื่อก่อนยังไม่ได้อ่านเลย

อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู

โอ้! / ครูเขาถือครูสั่ง
นี่มีอะไรอยู่ในครูสั่ง
บ้าง?

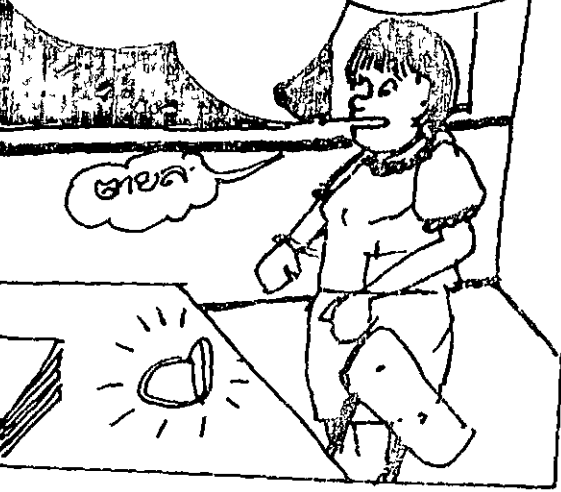
อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู
อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู
อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู

โอ้! วิชาที่เรียนใหม่
ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู

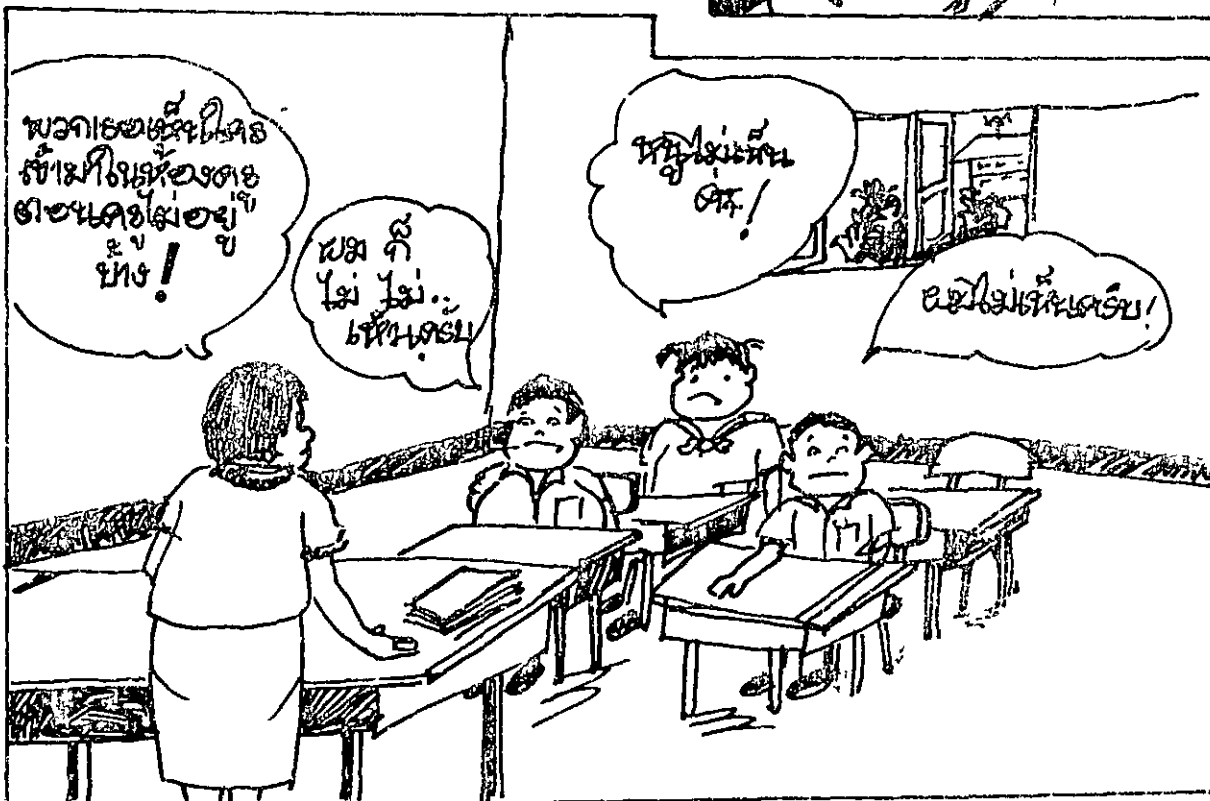

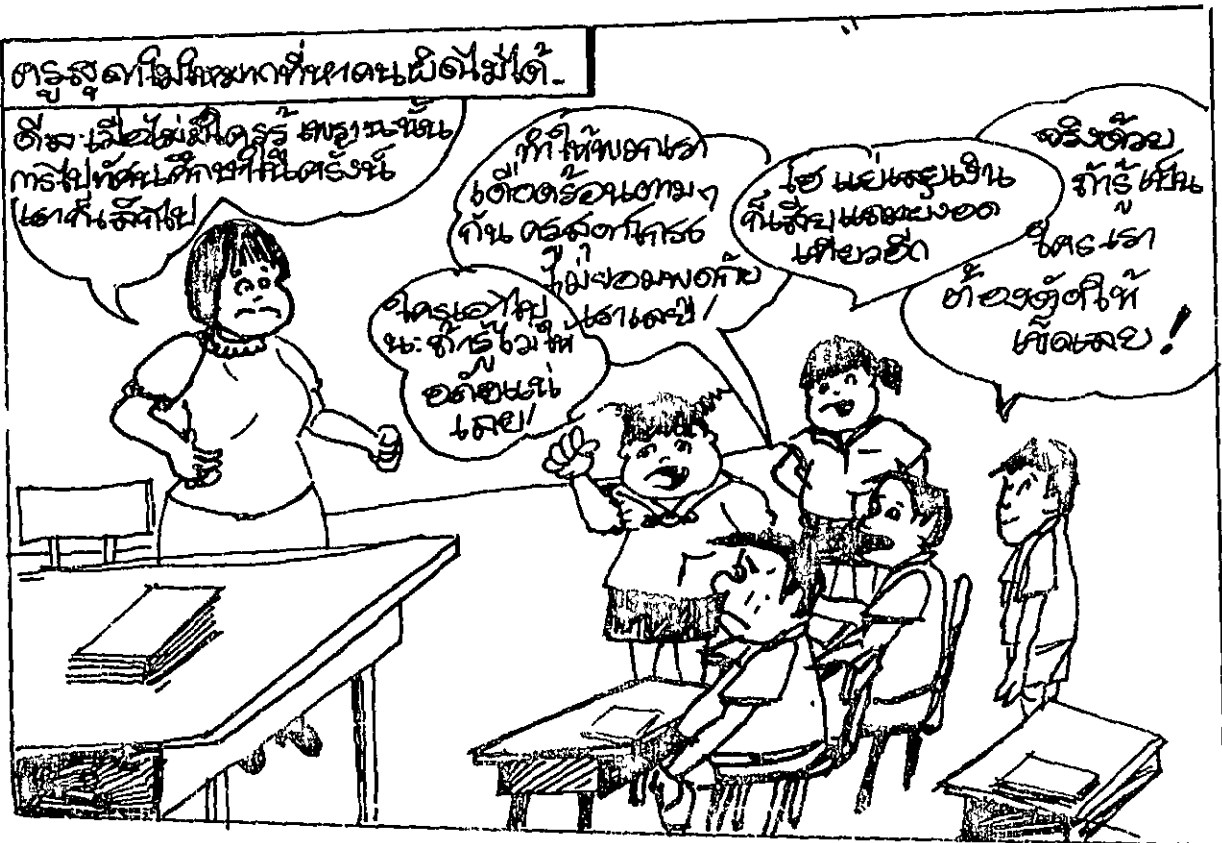
หลังจาก
โรงเรียนเลิกแล้ว
ครูสั่งให้ทำ
อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่
ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู

อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่
ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู
อ้อ! วิชาที่เรียนใหม่
ยากมาก
ก็เพื่อน? ล่วงมาแล้วครู

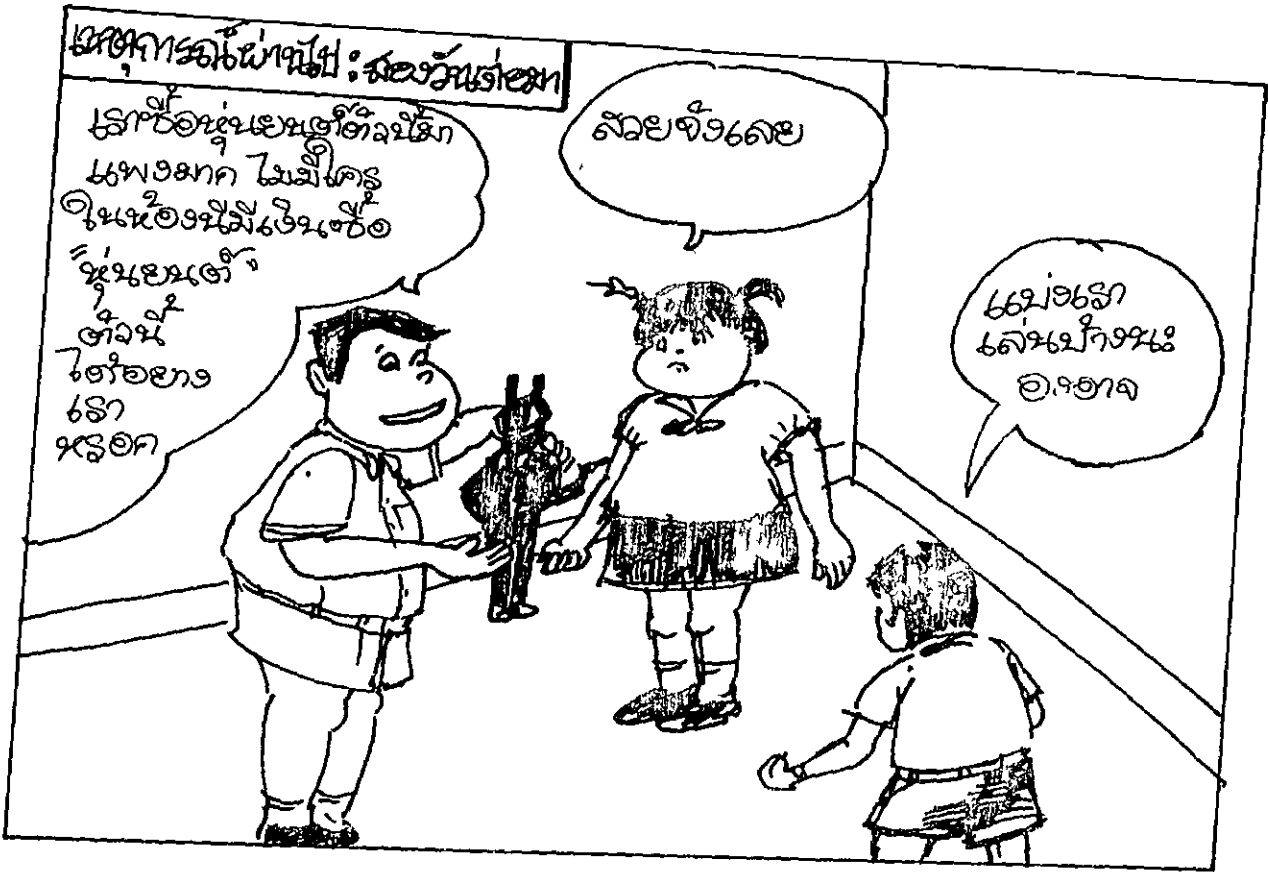
ในวันรุ่งขึ้น

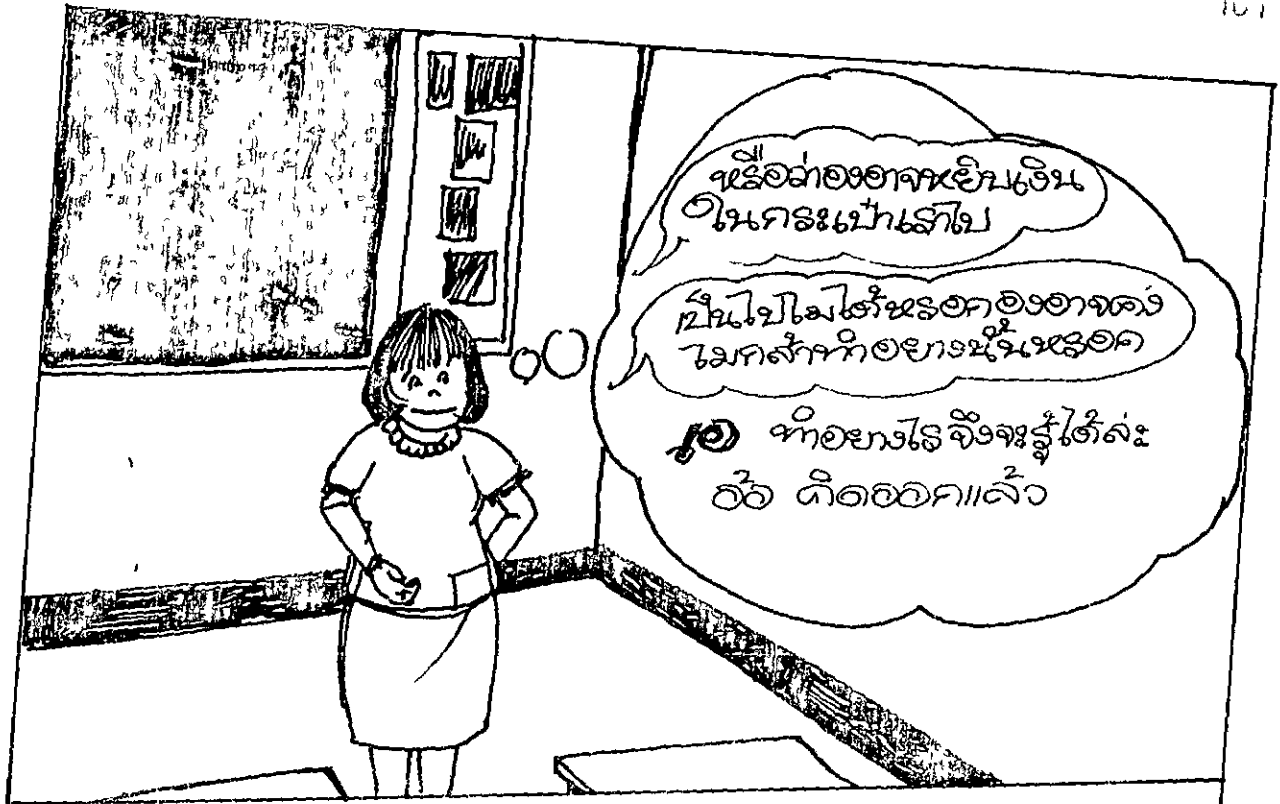

นักเรียนทุกคนเสียใจและผิดหวังมากที่พวกนี้ไม่มีระเบียบและไม่มีวินัย
คนที่ขี้เกียจไปจากบ้าน "อ้ออ้อ" ที่นั่งอยู่คนเดียว

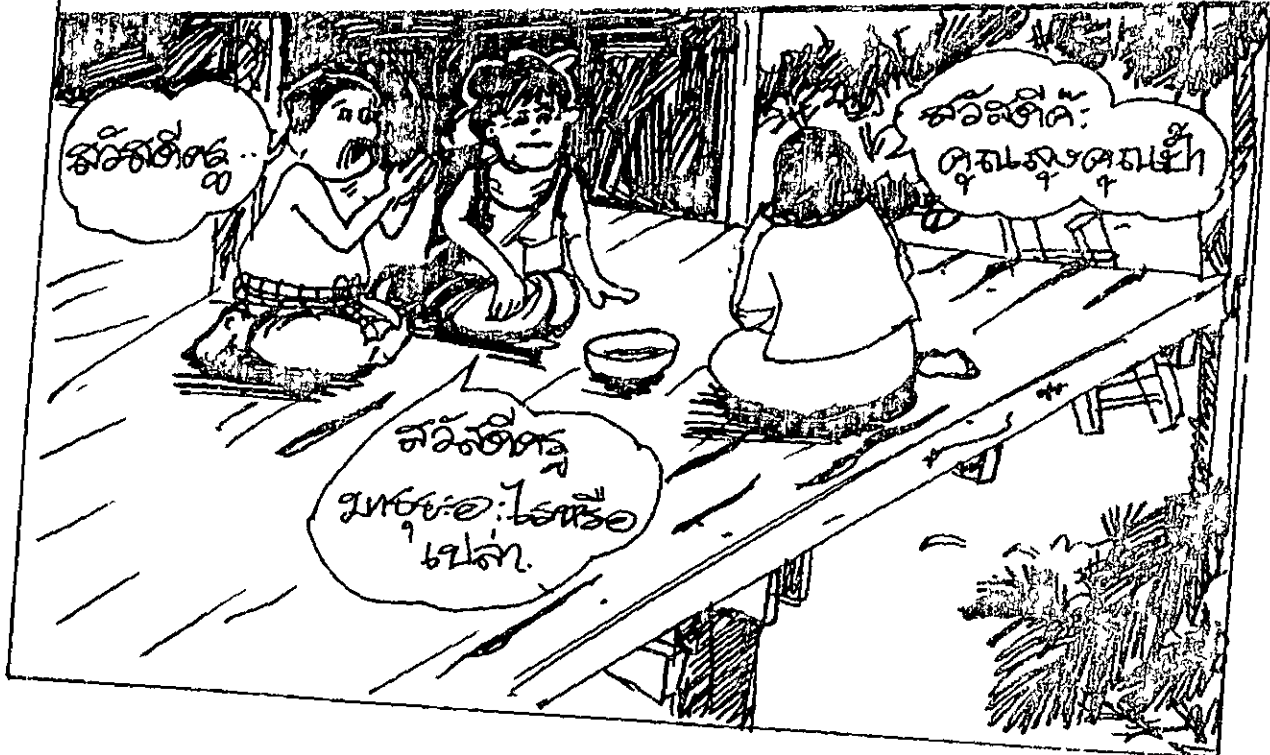

การพูดคุยของน้องสาวอยู่ในลักษณะของลูกสาวที่เล่น

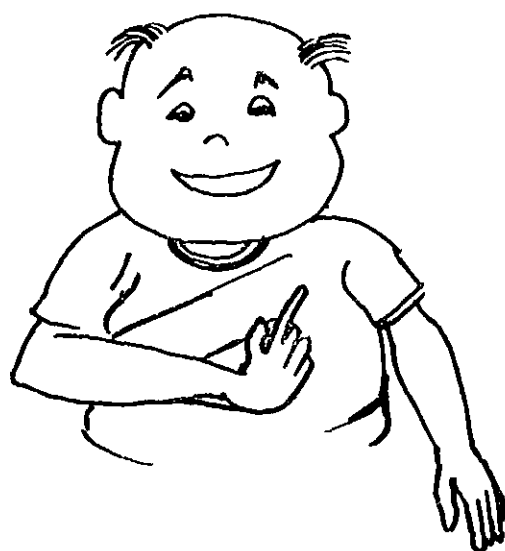

ໃນໄຫມຍືນຍົກໃນເດຊັດ ສຸດທ້າຍຈັດສົ່ງໄປເຢັ້ຍໝູ່ຝາກຂອງພວກ
ຂອງພວກທີ່ບ້ານ

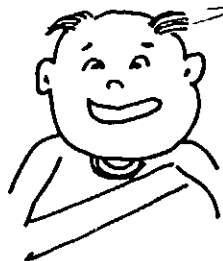

จบไปอีกหนึ่งตอนแล้วนะคะ
ทีนี้เราลองมาตอบปัญหาในตอนที่
สองกันนะคะ!

นี่ทานเรื่องผู้เขียน
เป็นจริงเกี่ยวกับอะไร?

อ้อ อาจเห็นกระเป๋าสตางค์
ที่ไหน?

อ้อ อาจเห็นกระเป๋าสตางค์
และพมอะไร?

อ้อ อาจนำเงินไป
ซ่อนไว้ที่ไหน?

๑ ความไม่พร้อมอย่าปล่อยตนเอง และผู้อื่น

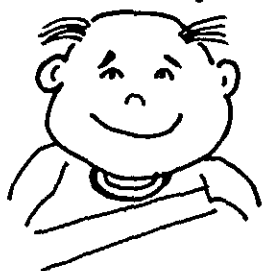
๑ ที่พบได้คืออยู่ในห้องเรียน

๑ พบเงินต่ำกว่านี้ก็ไม่ได้สอนดีภาษา

๑ ในกระเป๋านักเรียนของทุกคน

ทำไมองอาจจึงหยิบเงิน
ในกระเป๋าสี้อครูสุทไป

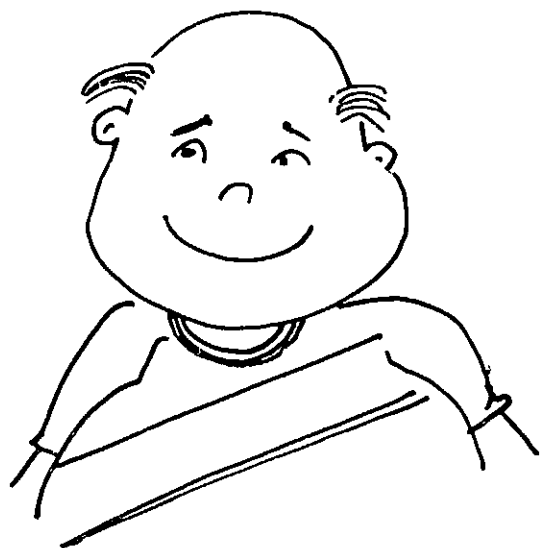
องอาจทำเช่นนี้
มีผลอย่างไร?

เขารู้สึกอย่างไรกับการ
กระทำขององอาจ

- ๑ เพราะเธออาจอยากมีเงินไม่ให้น้องได้ศึกษาเลยอะ?
- ๒ ทำให้พี่อ่ะ อดไปให้คนอื่นได้ศึกษา 666 อะ ๓๕๖๖
ถูกครูทำโทษ ผู้ปกครองต้องไปใช้เงินที่เอาไป!
- ๓ ไม่ชอบบอกรางวัล

การกระทำขององอาจ
ดีหรือไม่ดี ?
ทำไม

การที่องอาจทำเช่นนี้
เป็นผลเสียหรือไม่ดี
แก่คนอื่นหรือไม่ดี
เอง? เพราะอะไร?

สิ่งที่องอาจทำน่ารังเกียจ
หรือไม่ดีอย่างไร?
ทำไม?

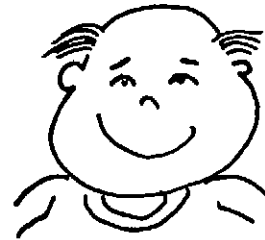
๑) ไม่ดีเลย เพราะเป็นภาระงานหนักที่ไม่ใช่ผลลัพธ์
ต่อตนเอง และผู้อื่น

๒) เป็นผลเสียแก่ตนเอง และผู้อื่นด้วย
เพราะทำให้เพื่อนๆ ลาไปทำหนังสือ
และตนเองถูกลดโทษ ผู้ปกครอง
ต้องชดเชยเงินแทน

๓) น่ารังเกียจ เพราะทำให้เสียชื่อเสียง
ต่อตนเอง และผู้อื่น

ฉันจะเป็นอย่างใด
ถ้ามีคนเห็นแบบของนาง

ถ้าเป็นเธอ เธอจะ
แบบของนางหรือไม่ ?
เพราะอะไร?

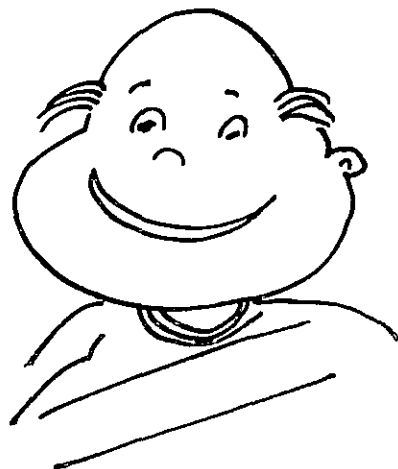
ถ้าเป็นเธอ เธอจะ
อย่างไร? เพราะอะไร?

๑๑ จะเตี้อตร้อนกันไปหมด

๑๒ // กะจะไม่ทำอย่างเด็ดขาด เพราะ
เป็นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
และผู้อื่น

๑๓ แกะจะไม่ทำไปด้นเมมไต้ศัตรู และ
หญิงเงินล้านวนนั้นไป
เพราะ ไม่ใช่ ของของเรานเอง

เป็นอย่างไรบ้างครับ อย่าเพิ่ง
เบื่อนะครับพบกันใหม่ซึ่งเป็น
ตอนสุดท้ายนะครับ

ขอบคุณहुन๓๒๒
หน้าต่อไปครับ!

